

Federální ústava Švýcarské konfederace



**Tento překlad věnuje
občanům České republiky
hnutí Švýcarská demokracie**

Federální ústava Švýcarské konfederace

ze dne 18. dubna 1999 (stav k 23. září 2018)

Preambule

Ve jménu Všemohoucího Boha!

Švýcaři a kantony,

vědomi si své odpovědnosti za svět,

odhodláni obnovit své spolenectví k posílení svobody, demokracie, nezávislosti a míru, v duchu solidarity a otevřenosti vůči světu,

odhodláni žít společně s ohleduplností k sobě navzájem a s respektem ke své rozmanitosti,

vědomi si svých společných úspěchů a odpovědnosti vůči budoucím generacím,

a s vědomím, že pouze ti, kteří využívají své svobody, zůstávají svobodní, a že síla lidu se měří podle blahobytu jeho nejslabších členů,

přijímají následující ústavu¹:

Hlava 1 Všeobecná ustanovení

Čl. 1 Švýcarská konfederace

Lid a kantony Curych, Bern, Lucern, Uri, Schwyz, Obwalden a Nidwalden, Glarus, Zug, Freiburg, Solothurn, Basilej-město a Basilej-venkov, Schaffhausen, Appenzell Ausserrhoden a Appenzell Innerrhoden, St. Gallen, Graubünden, Aargau, Thurgau, Ticino, Vaud, Valais, Neuchâtel, Ženeva, a Jura tvoří Švýcarskou konfederaci.

Čl. 2 Cíle

¹ Švýcarská konfederace chrání svobodu a práva lidu a zajišťuje nezávislost a bezpečnost země.

AS 2007 5225

¹ Přijato v lidovém hlasování 18. dubna 1999 (FedD ze dne 18. prosince 1998, FCD ze dne 11. srpna 1999; AS 1999 2556; BBl 1997 I 1, 1999 162 5986).

² Podporuje společný blahobyt, udržitelný rozvoj, vnitřní soudržnost a kulturní rozmanitost země.

³ Zajišťuje co největší rovnost příležitostí mezi svými občany.

⁴ Zavazuje se dlouhodobě udržovat přírodní zdroje a spravedlivý a mírový mezinárodní řád.

Čl. 3 Kantony

Kantony jsou svrchované s výjimkou rozsahu, v němž je jejich suverenita omezena federální ústavou. Vykonávají všechna práva, která nejsou svěřena konfederaci.

Čl. 4 Národní jazyky

Národními jazyky jsou němčina, francouzština, italština a rétorománština.

Čl. 5 Právní stát

¹ Veškeré fungování státu vychází ze zákonů a je omezeno zákonem.

² Fungování státu musí být ve veřejném zájmu a musí být přiměřené požadovaným cílům.

³ Státní instituce a jednotlivci jednají v dobré víře.

⁴ Konfederace a kantony dodržují mezinárodní právo.

Čl. 5a² Subsidiarita

Při přidělování a plnění úkolů státu musí být dodržována zásada subsidiarity (pozn. překladatele: na stát jsou delegovány jen ty záležitosti, které nelze, nebo které není výhodné, řešit na úrovni kantonu nebo obce).

Čl. 6 Individuální a společenská odpovědnost

Všichni jednotlivci za sebe nesou odpovědnost a musí, podle svých schopností, přispívat k naplňování potřeb státu a společnosti.

Hlava 2 Základní práva, občanství a sociální cíle

Kapitola 1 Základní práva

Art. 7 Lidská důstojnost

Lidská důstojnost musí být respektována a chráněna.

2 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS 2007 5765; BB1 2002 2291, 2003 6591, 2005 951).

Čl. 8 Rovnost před zákonem

¹ Všichni lidé jsou si před zákonem rovni.

² Žádná osoba nesmí být diskriminována, zejména z důvodu původu, rasy, pohlaví, věku, jazyka, sociálního postavení, způsobu života, náboženského, ideologického nebo politického přesvědčení, nebo z důvodu fyzického, duševního nebo psychického postižení.

³ Muži a ženy mají stejná práva. Zákon zajišťuje jejich rovnost jak formálně, tak reálně, zejména v rodině, při vzdělávání a na pracovišti. Muži a ženy mají právo na stejnou odměnu za stejnou práci.

⁴ Zákon stanovuje opatření odstraňující znevýhodnění osob se zdravotním postižením.

Čl. 9 Ochrana před svévolným jednáním a zásada dobré víry
Každý má právo na to, aby s ním státní orgány jednaly v dobré víře a nikoliv svévolným způsobem.

Čl. 10 Právo na život a osobní svobodu

¹ Každý člověk má právo na život. Trest smrti je zakázán.

² Každý člověk má právo na osobní svobodu, a to zejména na nenarušování svého tělesného a duševního stavu a na svobodu pohybu.

³ Mučení a jakékoli jiné formy krutého, nelidského nebo ponižujícího zacházení nebo trestání jsou zakázány.

Čl. 11 Ochrana dětí a mladistvých

¹ Děti a mladiství mají právo na zvláštní ochranu proti narušování jejich vývoje a na podporu jejich vývoje.

² Mohou osobně vykonávat svá práva v rámci možností jejich úsudku.

Čl. 12 Právo na pomoc v nouzi

Osoby v nouzi a neschopné se o sebe postarat mají právo na pomoc a péči a na finanční prostředky potřebné pro důstojnou životní úroveň.

Čl. 13 Právo na soukromí

¹ Každý má právo na soukromí ve svém soukromém a rodinném životě, ve svém domě a ve své písemné a elektronické komunikaci.

² Každý má právo na ochranu před zneužitím svých osobních údajů.

Čl. 14 Právo uzavřít manželství a mít rodinu

Právo uzavřít manželství a mít rodinu je zaručeno.

Čl. 15 Svoboda víry a svědomí

¹ Svoboda víry a svědomí je zaručena.

² Každý člověk má právo si svobodně vybrat své náboženství nebo své filozofické přesvědčení a vyznávat je sám nebo ve společenství s ostatními.

³ Každý člověk má právo vstoupit do nebo patřit k náboženské komunitě a řídit se náboženským učením.

⁴ Žádná osoba nesmí být nucena vstoupit do nebo patřit k náboženské komunitě, účastnit se náboženského obřadu nebo se řídit náboženským učením.

Čl. 16 Svoboda projevu a přístupu k informacím

¹ Svoboda projevu a právo na svobodný přístup k informacím jsou zaručeny.

² Každý člověk má právo svobodně utvářet, vyjadřovat a šířit své názory.

³ Každý má právo svobodně přijímat informace, získávat je z veřejně dostupných zdrojů a šířit je.

Čl. 17 Svoboda médií

¹ Svoboda tisku, rozhlasu a televize a jiných forem šíření reportáží a informací prostřednictvím veřejných telekomunikací je zaručena.

² Cenzura je zakázána.

³ Ochrana informačních zdrojů je zaručena.

Čl. 18 Svoboda používat jakýkoli jazyk

Svoboda používat jakýkoli jazyk je zaručena.

Čl. 19 Právo na základní vzdělání

Právo na přiměřené a bezplatné základní vzdělání je zaručeno.

Čl. 20 Akademická svoboda

Svoboda výzkumu a výuky je zaručena.

Čl. 21 Svoboda uměleckého projevu

Svoboda uměleckého projevu je zaručena.

Čl. 22 Svoboda shromažďování

¹ Svoboda shromažďování je zaručena.

² Každý má právo organizovat setkání a účastnit se nebo se neúčastnit setkání.

Art. 23 Svoboda sdružování

¹ Svoboda sdružování je zaručena.

² Každý člověk má právo zakládat, vstupovat do nebo být členem sdružení a účastnit se činnosti sdružení.

³ Žádná osoba nesmí být nucena vstoupit do nebo být členem sdružení.

Čl. 24 Svoboda trvalého pobytu

¹ Švýcarští občané mají právo usadit se k trvalému pobytu kdekoli v zemi.

² Mají právo opustit Švýcarsko nebo vstoupit do Švýcarska.

Čl. 25 Ochrana proti vyhoštění, vydání a deportaci

¹ Švýcarští občané nemohou být ze Švýcarska vyhoštěni a mohou být vydáni cizím orgánům pouze s jejich souhlasem.

² Uprchlíci nesmějí být deportováni nebo vydáni do státu, ve kterém budou pronásledováni.

³ Žádná osoba nesmí být deportována do státu, ve kterém čelí hrozbě mučení nebo jakékoli jiné formě krutého nebo nelidského zacházení nebo trestání.

Čl. 26 Ochrana soukromého vlastnictví

¹ Právo vlastnit majetek je zaručeno.

² Vyvlastnění majetku a jakékoli omezení vlastnictví rovnocenné s vyvlastněním majetku, je kompenzováno v plné výši.

Čl. 27 Hospodářská svoboda

¹ Hospodářská svoboda je zaručena.

² Hospodářská svoboda zahrnuje zejména svobodu volby povolání a svobodu vykonávat soukromou hospodářskou činnost.

Čl. 28 Právo se profesně sdružovat

¹ Zaměstnanci, zaměstnavatelé a jejich organizace mají právo spojit se za účelem ochrany svých zájmů, zakládat sdružení a vstupovat nebo nevstupovat do těchto sdružení.

² Spory musí být, pokud je to možné, řešeny přímým vyjednáváním nebo prostřednictvím nezaujaté třetí strany.

³ Stávky a výluky jsou povoleny, pokud se týkají pracovních vztahů a pokud neporušují předchozí závazky na zachování pokojných pracovních vztahů nebo vedení smířčího řízení.

⁴ Zákon může zakázat určitým skupinám osob pořádat stávky.

Čl. 29 Všeobecné procesní záruky

¹ Každá osoba má právo na rovné a spravedlivé zacházení v soudních a správních řízeních a na to, aby byl jejich případ rozhodnut v přiměřené lhůtě.

² Každý účastník řízení má právo být vyslechnut.

³ Každá osoba, která nemá dostatečné prostředky, má právo na bezplatné právní poradenství a pomoc, pokud se zdá, že její případ má šanci na úspěch. Pokud je to nezbytné k ochraně jejich práv, mají také právo na bezplatné právní zastoupení u soudu.

Čl. 29^a Záruka přístupu k soudům

V právním sporu má každá osoba právo na to, aby její případ rozhodl soudní orgán. Konfederace a kantony mohou na základě zákona v určitých výjimečných kategoriích případů vyloučit soudní proces.

Čl. 30 Soudní řízení

¹ Každá osoba, o jejímž případě má být soudně rozhodnuto, má právo na to, aby byla její věc projednána zákonem ustanoveným, příslušným, nezávislým a nestranným soudem. *Ad hoc* soudy jsou zakázány.

² Není-li zákonem stanoveno jinak, má každá osoba, proti níž bylo zahájeno občanské soudní řízení, právo na to, aby případ rozhodl soud příslušný k oblasti jejího bydliště. Zákon může stanovit příslušnost k jinému soudu.

³ Není-li zákonem stanoveno jinak, jsou soudní řízení a vydávání rozsudků veřejné.

Čl. 31 Zbavení svobody

¹ Nikdo nesmí být zbaven své svobody jinak, než za okolností a způsobem stanoveným zákonem.

² Každá osoba zbavená svobody má právo být neprodleně informována v jazyce, kterému rozumí, o důvodech svého zadržení a o svých právech. Musí jí být umožněno vykonávat svá práva, zejména právo kontaktovat osoby blízké.

³ Každá osoba ve vyšetřovací vazbě má právo být neprodleně předvedena před soudce. Soudce rozhodne, zda osoba musí zůstat ve vazbě nebo být propuštěna. Každá osoba ve vazbě má právo na to, aby byl její případ rozhodnut v přiměřené lhůtě.

⁴ Každá osoba, která byla zbavena svobody bez soudního příkazu, má právo se kdykoli obrátit na soud. Soud rozhodne o zákonnosti jejího zadržení v nejkratší možné lhůtě.

3 Přijato v lidovém hlasování dne 12. března 2000, účinné od 1. ledna 2007 (FedD ze dne 8. října 1999, FCD ze dne 17. května 2000, FedD ze dne 8. března 2005; AS **2002** 3148, **2006** 1059; BB1 **1997** I 1, **1999** 8633, **2000** 2990, **2001** 4202).

Čl. 32 Trestní řízení

¹ Každá osoba je považována za nevinnou, dokud není právně vykonatelným rozsudkem shledána vinnou.

² Každá obviněná osoba má právo být co nejrychleji a nejdetailněji informována o obvinění vznesenému proti ní. Musí jí být poskytnuta příležitost uplatňovat svá práva na řádnou obhajobu.

³ Každá odsouzená osoba má právo na přezkoumání svého odsouzení soudem vyššího stupně s výjimkou případů, ve kterých je Nejvyšší federální soud nejvyšším stupněm.

Čl. 33 Petiční právo

¹ Každá osoba má právo bez omezení podávat žádosti vůči úřadům prostřednictvím petic.

² Úřady musí potvrdit přijetí těchto petic.

Čl. 34 Politická práva

¹ Politická práva jsou zaručena.

² Záruka politických práv chrání svobodu občana utvářet si názor a plně ho vyjadřovat.

Čl. 35 Dodržování základních práv

¹ Základní práva musí být dodržována v celém právním systému.

² Každý, kdo jedná jménem státu, je vázán základními právy a má povinnost přispívat k jejich naplňování.

³ Úřady zajistí, aby základní práva, kde je to vhodné, platila rovněž v soukromém sektoru.

Čl. 36 Omezení základních práv

¹ Omezení základních práv musí mít právní základ. Významná omezení mohou být zavedena pouze federálním zákonem. Výše uvedené se nevztahuje na případy vážného a bezprostředního nebezpečí, pokud není možný jiný postup.

² Omezení základních práv musí být odůvodněno veřejným zájmem nebo ochranou základních práv třetích osob.

³ Jakákoli omezení základních práv musí být přiměřená.

⁴ Podstata základních práv je nedotknutelná.

Kapitola 2 Občanství a politická práva

Čl. 37 Občanství

¹ Každá osoba, která je občanem obce a kantonu, k němuž tato obec patří, je švýcarským občanem.

² Žádná osoba nesmí být kvůli svému státnímu občanství zvyhodňována nebo znevýhodňována. Toto se nevztahuje na předpisy o politických právech v obcích a občanských organizacích či účasti na jejich majetku, pokud kantonální právní předpisy nestanoví jinak.

Čl. 38 Nabývání a pozbývání občanství

¹ Konfederace upravuje nabývání a pozbývání státního občanství narozením, sňatkem nebo adopcí. Rovněž upravuje pozbytí či obnovení švýcarského občanství z jiných důvodů.

² Stanovuje minimální požadavky na udělování občanství cizincům kantony a vydává povolení k udělování občanství.

³ Zjednodušuje udělování občanství:

- a. přistěhovalcům třetí generace;
- b. dětem bez státní příslušnosti.⁴

Čl. 39 Výkon politických práv

¹ Konfederace reguluje výkon politických práv ve federálních záležitostech. Kantony regulují výkon politických práv v kantonálních a obecních záležitostech.

² Politická práva se vykonávají v obci, ve které má občan bydliště. Konfederace a kantony mohou stanovit výjimky.

³ Žádná osoba nesmí současně vykonávat politická práva ve více než jednom kantonu.

⁴ Kanton může stanovit, že osoba nově zaregistrovaná k trvalému pobytu může vykonávat hlasovací právo týkající se kantonálních a obecních záležitostech až po čekací lhůtě, která činí maximálně tři měsíce trvalého pobytu.

Čl. 40 Švýcaři v zahraničí

¹ Konfederace podporuje vztahy mezi Švýcary v zahraničí a jejich vztah se Švýcarskem. Může podporovat organizace, které tento cíl prosazují.

² Konfederace rozhoduje o právech a povinnostech Švýcarů v zahraničí, a to zejména ve vztahu k výkonu politických práv v konfederaci, plnění povinností vykonávat vojenskou nebo náhradní službu, sociální podpoře a sociálnímu zabezpečení.

4 Přijato v lidovém hlasování dne 12. února 2017, účinné od 12. února 2017 (FedD ze dne 30. září 2016, FCD ze dne 13. dubna 2017 – AS 2017 2643; BBl 2015 769 1327, 2017 3387).

Kapitola 3 Sociální cíle

Čl. 41

¹ Konfederace a kantony se, jako doplněk k osobní odpovědnosti a soukromé činnosti, snaží zajistit, aby:

- a. každý člověk měl přístup k sociálnímu zabezpečení;
- b. každý člověk měl přístup k nezbytné zdravotní péči;
- c. rodiny, jako společenství dospělých a dětí, byly chráněny a podporovány;
- d. každý, kdo je způsobilý pracovat, si mohl vydělat na své živobytí prací za spravedlivých podmínek;
- e. každý, kdo hledá ubytování pro sebe a svou rodinu, mohl najít vhodné ubytování za přijatelných podmínek;
- f. se děti, mladiství i osoby v produktivním věku mohly v souladu se svými schopnostmi vzdělávat, školit a dále rozvíjet;
- g. děti a mladiství dostali podporu se vyvinout v nezávislé a společensky odpovědné osoby a sociálně, kulturně a politicky se začlenit.

² Konfederace a kantony se snaží zajistit, aby byla každá osoba chráněna před ekonomickými důsledky stáří, invalidity, nemoci, nehody, nezaměstnanosti, mateřství, osíření či ovdovění.

³ Usilují o dosažení těchto sociálních cílů v rámci svých ústavních pravomocí a zdrojů, které mají k dispozici.

⁴ Na základě těchto sociálních cílů nelze stanovit žádné přímé právo na státní dávky.

Hlava 3 Konfederace, kantony a obce

Kapitola 1 Vztahy mezi konfederací a kantony

Oddíl 1 Povinnosti konfederace a kantonů

Čl. 42 Povinnosti konfederace

¹ Konfederace plní povinnosti, které jí ukládá federální ústava.

² ...⁵

⁵ Zrušeno lidovým hlasováním dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FedD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS 2007 5765; BBl 2002 2291,

Čl. 43 Povinnosti kantonů

V rámci pravomocí, kterými disponují, si kantony samy rozhodují o povinnostech, které musí vykonávat.

Čl. 43a⁶ Zásady pro přidělování a plnění úkolů státu

¹ Konfederace na sebe přebírá pouze ty úkoly, které přesahují možnosti kantonů nebo které vyžadují jednotnou regulaci ze strany konfederace.

² Společenství, které využívá služeb konfederace, nese náklady.

³ Společenství, které nese náklady za služby konfederace, může rozhodovat o povaze těchto služeb.

⁴ Služby základní péče musí být dostupné všem osobám srovnatelným způsobem.

⁵ Služby státu musí být plněny hospodárně a v souladu s poptávkou.

Oddíl 2 Spolupráce mezi konfederací a kantony**Čl. 44** Zásady

¹ Konfederace a kantony při plnění svých povinností spolupracují a vzájemně si pomáhají.

² Berou na sebe ohled a podporují se. Poskytují si navzájem správní a právní pomoc.

³ Spory mezi kantony nebo mezi kantony a konfederací musí být, pokud je to možné, řešeny vyjednáváním nebo prostřednictvím třetí nezájaté strany.

Čl. 45 Účast na federálním rozhodování

¹ V případech stanovených federální ústavou se kantony účastní federálního rozhodovacího procesu, a to zejména legislativního procesu.

² Konfederace plně a včas informuje kantony o svých úmyslech. Pokud jsou dotčeny zájmy kantonů, konzultuje své úmysly s kantony.

Čl. 46 Provádění federálního práva

¹ Kantony provádějí federální právo v souladu s federální ústavou a federálními zákony.

² Konfederace a kantony se mohou dohodnout na cílech, kterých mají kantony dosáhnout při provádění federálního zákona a mohou za tímto účelem zřizovat programy finančně podporované konfederací.⁷

6 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS 2007 5765; BB1 2002 2291, 2003 6591, 2005 951).

³ Konfederace dává kantonům maximální volnost při organizaci jejich vlastních záležitostí a zohledňuje kantonální zvláštnosti.⁸

Čl. 47 Samospráva kantonů

¹ Konfederace respektuje samosprávu kantonů.

² Konfederace ponechává kantonům dostatečné množství úkolů a respektuje jejich organizační samostatnost. Ponechává kantonům dostatečné finanční zdroje a pomáhá zajistit, že k plnění svých úkolů mají k dispozici nezbytné finanční zdroje.⁹

Čl. 48 Dohody mezi kantony

¹ Kantony mohou mezi sebou uzavírat dohody a zakládat společné organizace a instituce. Zejména mohou společně plnit úkoly regionálního významu.

² Konfederace se může v takových organizacích nebo institucích účastnit v mezích svých pravomocí.

³ Dohody mezi kantony nesmí být v rozporu se zákonem, zájmy konfederace ani s právy jiných kantonů. Konfederace musí být o těchto dohodách informována.

⁴ Kantony mohou v dohodě zmocnit mezikantonální orgán k vydávání legislativních ustanovení, kterými se tato dohoda provádí, pokud tato dohoda:

- a. je schválena stejným postupem, jaký platí pro jiné právní předpisy;
- b. určuje základní obsah ustanovení.¹⁰

⁵ Kantony musí dodržovat mezikantonální dohody.¹¹

7 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS 2007 5765; BBl 2002 2291, 2003 6591, 2005 951).

8 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS 2007 5765; BBl 2002 2291, 2003 6591, 2005 951).

9 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS 2007 5765; BBl 2002 2291, 2003 6591, 2005 951).

10 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS 2007 5765; BBl 2002 2291, 2003 6591, 2005 951).

11 Přijato v lidovém hlasování dne 28. ledna 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS 2007 5765; BBl 2002 2291, 2003 6591, 2005 951).

Čl. 48a¹² Prohlášení o všeobecné závaznosti dohod a požadavky na účast

¹ Na žádost zúčastněných kantonů může konfederace prohlásit dohody mezi kantony za závazné pro všechny nebo požadovat, aby se kantony účastnily dohod mezi kantony v následujících oblastech:

- a. výkon trestních sankcí a opatření;
- b.¹³ školství ve věcech uvedených v čl. 62 odst. 4;
- c.¹⁴ kantonální vysoké školy;
- d. kulturní instituce nadregionálního významu;
- e. nakládání s odpady;
- f. čištění odpadních vod;
- g. městská doprava;
- h. pokročilé lékařské vědy a specializované kliniky;
- i. instituce pro rehabilitaci a péči o invalidy.

² Prohlášení o všeobecné závaznosti dohod se vydává formou federálního rozhodnutí.

³ Zákon stanovuje požadavky na prohlášení o všeobecné závaznosti dohod a požadavků na účast a upravuje jejich zavádění.

Čl. 49 Přednost a dodržování federálního práva

¹ Federální právo má přednost před jakýmkoli ustanovením kantonálního práva, které je s ním v rozporu.

² Konfederace zajišťuje, aby kantony dodržovaly federální právo.

Oddíl 3 **Obce****Čl. 50**

¹ Samospráva obcí je, v souladu s kantonálním právem, zaručena.

² Konfederace při své činnosti zohledňuje možné důsledky pro obce.

³ Při tom zohledňuje zvláštní postavení měst, předměstí a horských regionů.

12 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS **2007** 5765; BBl **2002** 2291, **2003** 6591, **2005** 951).

13 Přijato v lidovém hlasování dne 21. května 2006, účinné od 21. května 2006 (FedD ze dne 16. prosince 2005, FCD ze dne 27. července 2006; AS **2006** 3033; BBl **2005** 5479 5547 7273, **2006** 6725).

14 Přijato v lidovém hlasování dne 21. května 2006, účinné od 21. května 2006 (FedD ze dne 16. prosince 2005, FCD ze dne 27. července 2006; AS **2006** 3033; BBl **2005** 5479 5547 7273, **2006** 6725).

Oddíl 4 Federální záruky

Čl. 51 Ústavy kantonů

¹ Každý kanton přijme demokratickou ústavu. Ústava musí být schválena lidem a musí být možné ji revidovat, pokud o to požádá většina oprávněných voličů.

² Kantonální ústavy musí být zaručeny konfederací. Konfederace schválí ústavu, pokud tato ústava není v rozporu s federálním právem.

Čl. 52 Ústavní pořádek

¹ Konfederace chrání ústavní pořádek kantonů.

² Zasáhne, když je narušen nebo ohrožen veřejný pořádek v kantonu a dotčený kanton není schopen udržovat pořádek sám nebo za pomoci jiných kantonů.

Čl. 53 Počet a území kantonů

¹ Konfederace chrání existenci a území kantonů.

² Jakákoli změna v počtu kantonů vyžaduje souhlas dotčeného lidu a dotčených kantonů spolu se souhlasem všeho lidu a všech kantonů.

³ Jakákoli změna území mezi kantony vyžaduje souhlas dotčeného lidu a dotčených kantonů a souhlas Parlamentu ve formě federálního rozhodnutí.

⁴ Úpravy hranic mezi kantony lze provádět mezikantonální dohodou.

Kapitola 2 Pravomoci konfederace

Oddíl 1 Vztahy se zahraničím

Čl. 54 Zahraniční věci

¹ Zahraniční věci jsou odpovědností konfederace.

² Konfederace zajišťuje, aby byla zachována nezávislost Švýcarska a jeho prosperita; přispívá zejména ke zmírnění nouze a chudoby ve světě a podporuje dodržování lidských práv a demokracie, mírové soužití národů a zachování přírodních zdrojů.

³ Respektuje pravomoci kantonů a chrání jejich zájmy.

Čl. 55 Účast kantonů na rozhodování o zahraniční politice

¹ S kantony jsou konzultována rozhodnutí ohledně zahraniční politiky, která ovlivňují jejich pravomoci nebo jejich podstatné zájmy.

² Konfederace musí kantony plně a včas informovat a konzultovat s nimi své úmysly.

³ Názory kantonů jsou zvláště důležité, pokud jsou ovlivněny jejich pravomoci. V takových případech se kantony přiměřeným způsobem účastní mezinárodních jednání.

Čl. 56 Vztahy kantonů a cizích států

¹ Kanton může uzavřít smlouvy se zahraničními státy o záležitostech, které spadají do jeho působnosti.

² Takové smlouvy nesmí být v rozporu se zákonem nebo zájmy konfederace ani se zákony jiných kantonů. Kanton musí před uzavřením takové smlouvy informovat konfederaci.

³ Kanton může jednat přímo s nižšími zahraničními autoritami; v ostatních případech vede konfederace vztahy s cizími státy jménem kantonu.

Oddíl 2 Bezpečnost, národní obrana, civilní ochrana**Čl. 57** Bezpečnost

¹ Konfederace a kantony zajišťují v rámci svých pravomocí bezpečnost země a ochranu obyvatelstva.

² Koordinují své úsilí v oblasti vnitřní bezpečnosti.

Čl. 58 Armáda

¹ Švýcarsko má armádu. Armáda je v zásadě organizována jako domobrana.

² Armáda slouží k předcházení válce a udržování míru; brání zemi a její obyvatelstvo. Podporuje civilní orgány pokud čelí vážnému ohrožení vnitřní bezpečnosti státu nebo jiným mimořádným situacím. Zákon může stanovit její další povinnosti.

³ Za rozmístění ozbrojených sil odpovídá konfederace.¹⁵

15 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS 2007 5765; BB1 2002 2291, 2003 6591, 2005 951).

Čl. 59 Vojenská služba a náhradní služba

¹ Každý švýcarský muž je povinen vykonat vojenskou službu. Náhradní civilní služba je upravena zákonem.

² Vojenská služba je pro švýcarské ženy dobrovolná.

³ Každý švýcarský muž, který nevykonává vojenskou nebo náhradní službu, je povinen zaplatit daň. Tato daň je ukládána konfederací a je vyměřována a vybírána kantony.

⁴ Konfederace stanovuje právní předpisy o spravedlivé náhradě za ztrátu příjmu.

⁵ Osoby, které při výkonu vojenské nebo alternativní civilní služby utrpěly újmu na zdraví nebo přišly o život, mají nárok na odpovídající podporu od konfederace, pro sebe nebo pro své příbuzné.

Čl. 60 Uspořádání, výcvik a vybavení armády

¹ Za právní předpisy týkající se armády a za uspořádání, výcvik a vybavení armády zodpovídá konfederace.

² ...¹⁶

³ Konfederace může za odpovídající náhradu převzít provoz kantonálních vojenských zařízení.

Čl. 61 Civilní ochrana

¹ Za právní předpisy v oblasti civilní ochrany odpovídá konfederace; úkolem civilní ochrany je ochrana osob a majetku v případě ozbrojeného konfliktu.

² Konfederace vydává právní předpisy o rozmístění jednotek civilní ochrany v případě katastrof a mimořádných událostí.

³ Konfederace může prohlásit, že služba civilní ochrany je pro muže povinná. U žen je taková služba dobrovolná.

⁴ Konfederace stanovuje právní předpisy o spravedlivé náhradě za ušlý příjem.

⁵ Osoby, které při výkonu civilní ochrany utrpěly újmu na zdraví nebo přišly o život, mají nárok na odpovídající podporu od konfederace, pro sebe nebo pro své příbuzné.

16 Zrušeno v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS 2007 5765; BBI 2002 2291, 2003 6591, 2005 951).

Oddíl 3 **Vzdělání, výzkum a kultura**

Čl. 61a¹⁷ Švýcarský vzdělávací prostor

¹ Konfederace a kantony společně v rámci svých pravomocí zajišťují vysokou kvalitu a dostupnost švýcarského vzdělávacího prostoru.

² Při tomto úsilí spolupracují a vzájemnou spolupráci zajišťují prostřednictvím společných orgánů a dalších opatření.

³ Při plnění svých úkolů zajišťují,¹⁸ aby všeobecné a odborné studijní kurzy dosahovaly ve společnosti rovného uznání.

Čl. 62 Školství*

¹ Za školství jsou zodpovědné kantony.

² Kantony zajišťují poskytování odpovídajícího základního vzdělání dostupného všem dětem. Základní vzdělání je povinné a je řízeno nebo kontrolováno státem. Na státních školách je poskytováno zdarma.¹⁹

³ Kantony zajišťují, aby bylo všem dětem a mladistvým se zdravotním postižením do věku 20 let poskytováno odpovídající vzdělání se zvláštními potřebami.²⁰

⁴ Pokud se spoluprací nedaří dosáhnout ve školství souladu v oblastech týkajících se věku nástupu do školy, povinné školní docházky, délky a cílů vzdělávacích stupňů, přechodu mezi těmito stupni stejně jako uznávání písemných osvědčení o ukončeném vzdělání, vydává konfederace předpisy k dosažení takového souladu.²¹

⁵ Konfederace rozhoduje o začátku školního roku.²²

17 Přijato v lidovém hlasování dne 21. května 2006, účinné od 21. května 2006 (FedD ze dne 16. prosince 2005, FCD ze dne 27. července 2006; AS **2006** 3033; BBI **2005** 5479 5547 7273, **2006** 6725).

18 Upraveno redakčním výborem Federálního shromáždění, čl. 58 odst. 1 ParlA (SR **171.10**).

* S přechodným ustanovením.

19 Přijato v lidovém hlasování dne 21. května 2006, účinné od 21. května 2006 (FedD ze dne 16. prosince 2005, FCD ze dne 27. července 2006; AS **2006** 3033; BBI **2005** 5479 5547 7273, **2006** 6725).

20 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS **2007** 5765; BBI **2002** 2291, **2003** 6591, **2005** 951).

21 Přijato v lidovém hlasování dne 21. května 2006, účinné od 21. května 2006 (FedD ze dne 16. prosince 2005, FCD ze dne 27. července 2006; AS **2006** 3033; BBI **2005** 5479 5547 7273, **2006** 6725).

22 Přijato v lidovém hlasování dne 21. května 2006, účinné od 21. května 2006 (FedD ze dne 16. prosince 2005, FCD ze dne 27. července 2006; AS **2006** 3033; BBI **2005** 5479 5547 7273, **2006** 6725).

⁶ Kantony se podílejí na přípravě federálních předpisů ovlivňujících pravomoci kantonů v záležitostech školství, jejich názorům je přikládán zvláštní význam.²³

Čl. 63²⁴ Odborné vzdělávání

¹ Konfederace vydává předpisy o odborném vzdělávání.

² Podporuje rozmanitost a dostupnost odborného vzdělávání.

Čl. 63^{a25} Vysoké školy

¹ Konfederace provozuje federální technické vysoké školy. Může zřizovat, přebírat nebo spravovat i jiné vysoké školy a instituce vysokoškolského vzdělávání.

² Podporuje kantonální vysoké školy a může poskytovat finanční příspěvky i jiným vysokoškolským institucím, které uznává.

³ Konfederace a kantony jsou společně odpovědné za řízení a zajišťování kvality švýcarského vysokoškolského vzdělávání. Při plnění této odpovědnosti zohledňují samosprávu vysokých škol a příslušných odpovědných orgánů, a zajišťují rovné zacházení s institucemi provádějícími podobnou činnost.

⁴ Za účelem plnění svých povinností uzavírají konfederace a kantony dohody a delegují určité pravomoci na společné správní orgány. Zákon upravuje pravomoci, které mohou být přeneseny a stanovuje zásady uspořádání a způsoby spolupráce těchto orgánů.

⁵ Pokud konfederace a kantony spoluprací nedosahují svých vytčených cílů, vydává konfederace předpisy o úrovních studia, o přechodu mezi těmito úrovněmi, o postgraduálním vzdělávání, o uznávání vzdělávacích zařízení a uznávání kvalifikací. Kromě toho může konfederace stanovit jednotné zásady dotování vysokých škol a může dotace podmínit pro vysoké školy poskytující vzdělání ve finančně zvláště nákladných oborech.

23 Přijato v lidovém hlasování dne 21. května 2006, účinné od 21. května 2006 (FedD ze dne 16. prosince 2005, FCD ze dne 27. července 2006; AS 2006 3033; BBl 2005 5479 5547 7273, 2006 6725).

24 Přijato v lidovém hlasování dne 21. května 2006, účinné od 21. května 2006 (FedD ze dne 16. prosince 2005, FCD ze dne 27. července 2006; AS 2006 3033; BBl 2005 5479 5547 7273, 2006 6725).

25 Přijato v lidovém hlasování dne 21. května 2006, účinné od 21. května 2006 (FedD ze dne 16. prosince 2005, FCD ze dne 27. července 2006; AS 2006 3033; BBl 2005 5479 5547 7273, 2006 6725).

Čl. 64 Výzkum

¹ Konfederace podporuje vědecký výzkum a inovace.²⁶

² Konfederace může svou podporu podmínit zejména k zajištění kvality a spolupráce ve výzkumu.²⁷

³ Může zřizovat, přebírat nebo provozovat výzkumné ústavy.

Čl. 64a²⁸ Vzdělávací kurzy

¹ Konfederace stanovuje zásady, jimiž se řídí vzdělávací kurzy.

² Může podporovat vzdělávací kurzy.

³ Zákon stanovuje oblasti a podmínky takové podpory.

Čl. 65 Statistika

¹ Konfederace shromažďuje nezbytné statistické údaje o stavu a trendech týkajících se obyvatelstva, hospodářství, společnosti, vzdělávání, výzkumu, půdy a životního prostředí ve Švýcarsku.²⁹

² Může vydávat předpisy o sjednocování a údržbě úředních záznamů, aby se snížily náklady na shromažďování údajů.

Čl. 66 Příspěvky na vzdělávání³⁰

¹ Konfederace může přispívat kantonům na výdaje spojené s příspěvky na vzdělávání poskytované studentům na vysokých školách a jiných vysokoškolských institucích. Může podpořit sjednocování příspěvků na vzdělávání mezi kantony a stanovit zásady pro vyplácení příspěvků na vzdělávání.³¹

² Může také doplňovat kantonální opatření, při zachování kantonální samosprávy, v záležitostech vzdělávání tím, že přijímá svá vlastní opatření na podporu vzdělávání.

26 Přijato v lidovém hlasování dne 21. května 2006, účinné od 21. května 2006 (FedD ze dne 16. prosince 2005, FCD ze dne 27. července 2006; AS **2006** 3033; BBl **2005** 5479 5547 7273, **2006** 6725).

27 Přijato v lidovém hlasování dne 21. května 2006, účinné od 21. května 2006 (FedD ze dne 16. prosince 2005, FCD ze dne 27. července 2006; AS **2006** 3033; BBl **2005** 5479 5547 7273, **2006** 6725).

28 Přijato v lidovém hlasování dne 21. května 2006, účinné od 21. května 2006 (FedD ze dne 16. prosince 2005, FCD ze dne 27. července 2006; AS **2006** 3033; BBl **2005** 5479 5547 7273, **2006** 6725).

29 Přijato v lidovém hlasování dne 21. května 2006, účinné od 21. května 2006 (FedD ze dne 16. prosince 2005, FCD ze dne 27. července 2006; AS **2006** 3033; BBl **2005** 5479 5547 7273, **2006** 6725).

30 Přijato v lidovém hlasování dne 21. května 2006, účinné od 21. května 2006 (FedD ze dne 16. prosince 2005, FCD ze dne 27. července 2006; AS **2006** 3033; BBl **2005** 5479 5547 7273, **2006** 6725).

31 Přijato v lidovém hlasování dne 21. května 2006, účinné od 21. května 2006 (FedD ze dne 16. prosince 2005, FCD ze dne 27. července 2006; AS **2006** 3033; BBl **2005** 5479 5547 7273, **2006** 6725).

Čl. 67 Podpora dětí a mladistvých³²

¹ Při plnění svých povinností zohledňují konfederace a kantony zvláštní potřebu dětí a mladistvých na podporu a ochranu.

² Konfederace může doplňovat kantonální opatření podporou mimoškolní práce s dětmi a mladistvými.³³

Čl. 67a³⁴ Hudební vzdělávání

¹ Konfederace a kantony podporují hudební výchovu, zejména při vzdělávání dětí a mladistvých.

² V rámci svých pravomocí se snaží zajistit vysoce kvalitní výuku hudby na školách. Pokud nejsou kantony schopny spoluprací sjednocovat cíle výuky hudby ve školách, vydává konfederace potřebné předpisy.

³ Ve spolupráci s kantony stanovuje konfederace zásady, které mají mladistvým pomáhat při zapojování se do hudebních aktivit a podporovat hudebně nadané osoby.

Čl. 68 Sport

¹ Konfederace podporuje sport, a to zejména vzdělávání ve sportu.

² Konfederace provozuje sportovní školu.

³ Může vydávat předpisy o sportu pro mladistvé a prohlásit výuku sportu na školách za povinnou.

Čl. 69 Kultura

¹ Kulturní záležitosti jsou odpovědností kantonů.

² Konfederace může podporovat kulturní aktivity národního zájmu, jakož i umění a hudbu, a to zejména v oblasti vzdělávání.

³ Při plnění svých povinností zohledňuje kulturní a jazykovou rozmanitost země.

32 Přijato v lidovém hlasování dne 21. května 2006, účinné od 21. května 2006 (FedD ze dne 16. prosince 2005, FCD ze dne 27. července 2006; AS **2006** 3033; BBl **2005** 5479 5547 7273, **2006** 6725).

33 Přijato v lidovém hlasování dne 21. května 2006, účinné od 21. května 2006 (FedD ze dne 16. prosince 2005, FCD ze dne 27. července 2006; AS **2006** 3033; BBl **2005** 5479 5547 7273, **2006** 6725).

34 Přijato v lidovém hlasování dne 23. září 2012, účinné od 23. září 2012 (FedD ze dne 15. března 2012, FCD ze dne 29. ledna 2013; AS **2013** 435; BBl **2009** 613, **2010** 1, **2012** 3443 6899, **2013** 1135).

Čl. 70 Jazyky

¹ Oficiálními jazyky konfederace jsou němčina, francouzština a italština. Rétorománština je úředním jazykem konfederace při komunikaci s lidmi, kteří hovoří rétorománštinou.

² Kantony rozhodují o svých úředních jazycích. V zájmu zachování porozumění mezi různými jazykovými komunitami musí kantony respektovat tradiční územní rozložení jazyků a zohlednit domorodé jazykové menšiny.

³ Konfederace a kantony podporují porozumění a komunikaci mezi jazykovými společenstvími.

⁴ Konfederace podporuje vícejazyčné kantony při plnění jejich úkolů.

⁵ Konfederace podporuje opatření kantonů Graubünden a Ticino na zachování a propagaci rétorománského a italského jazyka.

Čl. 71 Kinematografie

¹ Konfederace může podporovat švýcarskou filmovou produkci a filmovou kulturu.

² Může vydávat předpisy na podporu rozmanitosti a kvality nabízených kinematografických děl.

Čl. 72 Církev a stát

¹ Za regulaci vztahů mezi církví a státem odpovídají kantony.

² Konfederace a kantony mohou v rámci svých pravomocí přijmout opatření k zachování veřejného klidu mezi příslušníky různých náboženských společenství.

³ Výstavba minaretů je zakázána.³⁵

Oddíl 4 Životní prostředí a územní plánování**Čl. 73** Udržitelný rozvoj

Konfederace a kantony se snaží dosáhnout vyváženého a udržitelného vztahu mezi přírodou a její schopností obnovovat se a požadavky, které na ni klade obyvatelstvo.

35 Přijato v lidovém hlasování dne 29. listopadu 2009, účinné od 29. listopadu 2009 (FedD ze dne 12. června 2009, FCD ze dne 5. května 2010; AS 2010 2161; BBl 2008 6851 7603, 2009 4381, 2010 3437).

Čl. 74 Ochrana životního prostředí

¹ Konfederace vydává zákony k ochraně obyvatelstva a přírodního prostředí proti poškozování nebo působení rušivých jevů.

² Zajišťuje, aby bylo poškozování nebo působení rušivých jevů zabráněno. Náklady na odstranění škod nebo rušivých jevů nesou ti, kdo jsou odpovědní za jejich vznik.

³ Kantony jsou odpovědné za provádění příslušných federálních předpisů s výjimkou případů, kdy zákon vyhradzuje tuto povinnost konfederaci.

Čl. 75 Územní plánování

¹ Konfederace stanovuje zásady územního plánování. Tyto zásady jsou pro kantony závazné a slouží k zajištění vhodného a hospodárního využití území státu a jeho uspořádaného osídlení.

² Konfederace podporuje a koordinuje snahy kantonů a spolupracuje s nimi.

³ Konfederace a kantony při plnění svých povinností zohledňují požadavky územního plánování.

Čl. 75a³⁶ Státní pozemkové mapování

¹ Za státní pozemkové mapování odpovídá konfederace.

² Konfederace vydává předpisy o úředním měření.

³ Může vydávat předpisy ke sjednocování úředních informací týkajících se pozemků.

Čl. 75b³⁷ Rekreační a nájemní bydlení*

¹ Jako rekreační a nájemní bydlení nesmí být použito více než 20 % z celkového počtu bytových jednotek a hrubé obytné plochy v jakékoliv obci.

² Zákon zajišťuje, aby obce každý rok zveřejňovaly svůj plán hlavního bydlení a podrobnou zprávu o jeho provádění.

Čl. 76 Voda

¹ Konfederace v rámci svých pravomocí zajišťuje hospodárné využívání a ochranu vodních zdrojů a poskytuje ochranu před škodlivými účinky vody.

36 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS 2007 5765; BBl 2002 2291, 2003 6591, 2005 951).

37 Přijato v lidovém hlasování dne 11. března 2012, účinné od 11. března 2012 (FedD ze dne 17. června 2011, FCD ze dne 20. června 2012; AS 2012 3627; BBl 2008 1113 8757, 2011 4825, 2012 6623).

* S přechodným ustanovením.

² Stanovuje zásady pro ochranu a využívání vodních zdrojů, pro využívání vody k výrobě energie, pro účely chlazení a pro jiné zásahy do vodního cyklu.

³ Přijímá zákony k ochraně vod, k zajištění vhodného zbytkového průtoku, o vodních stavbách, bezpečnosti přehrad a o jiných zásazích do koloběhu vody v přírodě.

⁴ Vodní zdroje spravují kantony. Mohou vybírat poplatky za používání vody s výhradou omezení stanovených federálními právními předpisy. Konfederace má právo využívat vodu pro dopravu, za toto platí poplatky a náhrady.

⁵ Konfederace, po konzultaci s dotčenými kantony, rozhoduje o právech na mezinárodní vodní zdroje a o poplatcích za ně. Pokud se kantony nemohou dohodnout na právech na vodní zdroje, které sdílejí, rozhodne konfederace.

⁶ Při plnění svých povinností zohledňuje konfederace zájmy kantonů, ze kterých voda pochází.

Čl. 77 Lesy

¹ Konfederace zajišťuje, aby lesy mohly plnit svou ochrannou, hospodářskou a rekreační funkci.

² Stanovuje zásady ochrany lesů.

³ Podporuje opatření pro zachování lesů.

Čl. 78 Ochrana přírodního a kulturního dědictví

¹ Ochrana přírodního a kulturního dědictví je odpovědností kantonů.

² Při plnění svých povinností konfederace dbá na ochranu přírodního a kulturního dědictví. Chrání krajinu a místa zvláštního architektonického, historického, přírodního nebo kulturního významu; zachovává tato místa neporušená, je-li to ve veřejném zájmu.

³ Může podporovat snahy o ochranu přírodního a kulturního dědictví a nabývat nebo zachovávat majetek národního významu smlouvou nebo vyvlastněním.

⁴ Přijímá právní předpisy týkající se ochrany života zvířat a rostlin a zachování jejich přirozených stanovišť a jejich rozmanitosti. Chrání ohrožené druhy před vyhynutím.

⁵ Rašeliniště a mokřady zvláštní krásy a národního významu musejí být zachovány. Nesmějí na nich být stavěny žádné budovy a na půdě nesmí být prováděny žádné změny s výjimkou výstavby vybavenosti sloužící k ochraně rašelinišť nebo mokřadů nebo jejich pokračujícímu využívání pro zemědělské účely.

Čl. 79 Rybaření a lov

Konfederace stanovuje zásady rybolovu a lovu a zejména zásady pro zachování rozmanitosti rybích druhů, volně žijících savců a ptáků.

Čl. 80 Ochrana zvířat

¹ Konfederace přijímá právní předpisy na ochranu zvířat.

² Zejména upravuje:

- a. chov a péči o zvířata;
- b. pokusy na zvířatech a postupy prováděné na živých zvířatech;
- c. využívání zvířat;
- d. dovoz zvířat a živočišných produktů;
- e. obchod se zvířaty a přepravu zvířat;
- f. zabíjení zvířat.

³ Za vymáhání těchto předpisů odpovídají kantony s výjimkou případů, kdy je zákon vyhrazuje konfederaci.

Oddíl 5 Veřejně prospěšné stavby a veřejná doprava**Čl. 81** Veřejně prospěšné stavby

Konfederace může v zájmu státu jako celku nebo jeho velké části budovat veřejně prospěšné stavby nebo poskytovat podporu pro jejich výstavbu.

Čl. 81^a³⁸ Veřejná doprava

¹ Konfederace a kantony zajišťují, aby byla ve všech oblastech země poskytována přiměřená nabídka služeb veřejné dopravy po železnici, silnicích, po vodě a lanovkami. Přitom přiměřeně zohledňují zájmy nákladní železniční dopravy.

² Náklady na veřejnou dopravu jsou v přiměřené míře kryty z jízdného, které platí uživatelé.

Čl. 82 Silniční doprava

¹ Konfederace vydává právní předpisy o silniční dopravě.

² Dohlíží na silnice národního významu; může rozhodnout, které trasy musí zůstat otevřené provozu.

38 Přijato v lidovém hlasování dne 9. února 2014, účinné od 1. ledna 2016 (FedD ze dne 20. června 2013, FCD ze dne 13. května 2014, FCD ze dne 2. června 2014, FCD dne 6. června 2014; AS 2015 645; BBl 2010 6637, 2012 1577, 2013 4725 6518, 2014 4113 4117).

³ Užívání veřejných komunikací je zdarma. Parlament může stanovit výjimky.

Čl. 83³⁹ Silniční infrastruktura

¹ Konfederace a kantony zajišťují přiměřenou silniční infrastrukturu ve všech regionech země.

² Konfederace zajišťuje zřízení dálniční sítě a její použitelnost. Staví, provozuje a udržuje dálnice. Nese související náklady. Tento úkol může zcela nebo částečně přiřadit státním, soukromým nebo kombinovaným organizacím.

Čl. 84 Tranzitní doprava přes Alpy*

¹ Konfederace chrání alpský region před negativními účinky tranzitní dopravy. Omezuje obtíže způsobené tranzitní dopravou na úroveň, která není škodlivá pro lidi, zvířata a rostliny nebo jejich přirozené prostředí.

² Zboží se přes Alpy z hranice na hranici přepravuje po železnici. Vláda přijímá nezbytná opatření. Výjimky jsou povoleny, pouze pokud jsou nevyhnutelné. Musí být podrobně stanoveny federálním zákonem.

³ Kapacita tranzitních tras v alpském regionu nesmí být navyšována. To se nevztahuje na obchvaty, které snižují úroveň tranzitní dopravy ve městech a vesnicích.

Čl. 85 Poplatek za těžká vozidla*

¹ Konfederace může za provoz těžkých vozidel vybírat poplatek z nosnosti vozidla nebo počtu najetých kilometrů, pokud takový provoz vytváří veřejné náklady, které nejsou kryty jinými poplatky nebo daněmi.

² Čistý příjem z poplatku se použije na pokrytí nákladů vzniklých v souvislosti se silniční dopravou.⁴⁰

³ Kantony mají nárok na podíl z čistého příjmu z poplatku. Při přidělování podílů se zohlední specifické důsledky, které má vybírání poplatku pro horské a odlehle regiony.

39 Přijato v lidovém hlasování dne 12. února 2017, účinné od 1. ledna 2018 (FedD ze dne 30. září 2016, FCD ze dne 10. listopadu 2016 – AS 2017 6731; BBI 2015 2065, 2016 7587, 2017 3387).

* S přechodným ustanovením.

40 Přijato v lidovém hlasování dne 9. února 2014, účinné od 1. ledna 2016 (FedD ze dne 20. června 2013, FCD ze dne 13. května 2014, FCD ze dne 2. června 2014, FCD ze dne 6. června 2014; AS 2015 645; BBI 2010 6637, 2012 1577, 2013 4725 6518, 2014 4113 4117).

Čl. 85^{a41} Poplatek za používání dálnic

Konfederace vybírá poplatek za používání dálnic motorovými vozidly a přívěsy, které nejsou povinny platit poplatek za těžká vozidla.

Čl. 86⁴² Použití poplatků na náklady spojené se silniční dopravou*

¹ Je zřízen fond na financování dálnic a vyplácení příspěvků určených ke zlepšování silniční infrastruktury ve městech a příměstských oblastech.

² Do fondu jsou přiděleny následující peníze:

- a. čistý výnos z dálničních poplatků v souladu s článkem 85a;
- b. čistý výnos ze zvláštní spotřební daně v souladu s čl. 131 odst. 1 písm. d);
- c. čistý výnos z příplatku podle čl. 131 odst. 2 písm. a);
- d. čistý výnos z poplatku v souladu s čl. 131 odst. 2 písm. b);
- e. procentuální podíl z čistého výnosu ze spotřební daně ze všech motorových paliv, s výjimkou leteckých paliv, v souladu s čl. 131 odst. 1 písm. e); to činí 9 % z čistého výnosu podle písmene c) a 9 % z jedné poloviny čistého výnosu spotřební daně ze všech motorových paliv, s výjimkou leteckých paliv, avšak ne více než 310 milionů franků za rok; navyšování této částky o inflaci se řídí zákonem;
- f. obvykle 10 % z čistého výnosu ze spotřební daně ze všech motorových paliv, s výjimkou leteckých paliv, v souladu s čl. 131 odst. 1 písm. e);
- g. příspěvek na financování výstavby nových úseků dálnic ze zvláštního programu v souladu s odstavcem 3 písmena g) a z příspěvků poskytovaných kantony;
- h. ostatní finanční prostředky přidělené zákonem týkající se silniční dopravy.

³ Je zřízen zvláštní finanční program pro financování následujících výdajů spojených se silniční dopravou:

- a. příspěvky na podporu kombinované dopravy a přepravu doprovodných motorových vozidel;
- b. příspěvky na náklady spojené se správou silnic I. třídy;

41 Přijato v lidovém hlasování dne 12. února 2017, účinné od 1. ledna 2018 (FedD ze dne 30. září 2016, FCD ze dne 10. listopadu 2016 – AS 2017 6731; BBl 2015 2065, 2016 7587, 2017 3387).

42 Přijato v lidovém hlasování dne 12. února 2017, účinné od 1. ledna 2018 (FedD ze dne 30. září 2016, FCD ze dne 10. listopadu 2016 – AS 2017 6731; BBl 2015 2065, 2016 7587, 2017 3387).

* S přechodným ustanovením.

43 Nabývá platnosti dne 1. ledna 2020.

- c. příspěvky na ochranné prvky určené k předcházení přírodním katastrofám a opatření na ochranu životního prostředí a krajiny před účinky silniční dopravy;
- d. příspěvky na náklady vzniklé kantonům z provozu silnic pro motorová vozidla;
- e. příspěvky kantonům bez dálnic;
- f. výzkum a administrativa;
- g.⁴⁴ příspěvky do fondu podle odstavce 2 písmena g).

⁴ Programu zvláštního financování se přidělí jedna polovina čistého výnosu ze spotřební daně ze všech motorových paliv, s výjimkou leteckých paliv, v souladu s čl. 131 odst. 1 písm. e) a s odečtením peněžních prostředků podle odstavce 2 písm. e).

⁵ V případech kdy zvláštní finanční program prokáže potřebu vytvořit patřičnou rezervu, bude výnos ze spotřební daně v souladu s čl. 131 odst. 1 písm. d) přidělen zvláštnímu finančnímu programu místo fondu.

Čl. 87 Železnice a jiné způsoby přepravy*

Za právní předpisy o železniční dopravě, lanových drahách, lodní dopravě, letectví a cestách do vesmíru odpovídá konfederace.

Čl. 87^{a5} Železniční infrastruktura*

¹ Konfederace nese hlavní podíl financování železniční infrastruktury.

² Železniční infrastruktura je financována z fondu. Do fondu jsou přiděleny následující zdroje:

- a. maximálně dvě třetiny příjmů z poplatku za těžká vozidla podle článku 85;
- b. příjmy z navýšení daně z přidané hodnoty podle čl. 130 odst. 3^{bis};
- c. 2,0 % příjmů z přímého federálního zdanění fyzických osob;
- d. 2300 milionů franků ročně z federálního rozpočtu; navyšování této částky o inflaci se řídí zákonem.

⁴⁴ Nabývá účinnosti od 1. ledna 2020.

* S přechodným ustanovením.

⁴⁵ Přijato v lidovém hlasování dne 9. února 2014, účinné od 1. ledna 2016 (FedD ze dne 20. června 2013, FCD ze dne 13. května 2014, FCD ze dne 2. června 2014, FCD dne 6. června 2014; AS **2015** 645; BBl **2010** 6637, **2012** 1577, **2013** 4725 6518, **2014** 4113 4117).

* S přechodným ustanovením.

³ Kantony se přiměřeně podílejí na financování železniční infrastruktury. Podrobnosti upravuje zákon.

⁴ Zákon může stanovit dodatečné financování od třetích stran.

Čl. 87^b⁴⁶ Použití poplatků na náklady spojené s leteckým provozem
Polovina čistého výnosu ze spotřební daně z leteckých paliv a příplatek ke spotřební dani z leteckých paliv jsou využívány na následující náklady související s leteckým provozem:

- a. příspěvky na opatření pro ochranu životního prostředí, které letecký provoz vyžaduje;
- b. příspěvky na bezpečnostní opatření pro ochranu před protiprávním jednáním proti leteckému provozu, a to zejména proti teroristickým útokům a únosům letadel, pokud taková opatření nespádají do odpovědnosti státních orgánů;
- c. příspěvky na opatření k zajištění vysoké technické úrovně bezpečnosti v leteckém provozu.

Čl. 88⁴⁷ Pěší, turistické a cyklistické stezky

¹ Konfederace stanovuje zásady týkající se sítě cest pro pěší, turistických a cyklistických stezek.

² Může podporovat a řídit snahy kantonů a třetích stran o výstavbu a údržbu těchto sítí a poskytování informací o nich. Přitom musí respektovat pravomoci kantonů.

³ Při plnění svých povinností bere tyto sítě v úvahu. Nahrazuje cesty a stezky, které musí odstranit.

Oddíl 6 Energetika a telekomunikace

Čl. 89 Energetická politika

¹ Konfederace a kantony se v rámci svých pravomocí snaží zajistit dostatečné, rozmanité, bezpečné, hospodárné a s ohledem na životní prostředí udržitelné dodávky energie, jakož i šetrné a hospodárné využívání energie.

² Konfederace stanovuje zásady využívání domácích a obnovitelných zdrojů energie a šetrného a hospodárného využívání energie.

46 Přijato v lidovém hlasování dne 12. února 2017, účinné od 1. ledna 2018 (FedD ze dne 30. září 2016, FCD ze dne 10. listopadu 2016 – AS 2017 6731; BBl 2015 2065, 2016 7587, 2017 3387).

47 Přijato v lidovém hlasování dne 23. září 2018, účinné od 23. září 2018 (FedD ze dne 13. března 2018, FCD ze dne 21. ledna 2019 – AS 2019 525; BBl 2016 1791, 2017 5901, 2018 1859, 2019 1311).

³ Konfederace vydává právní předpisy týkající se využívání energie v instalacích, vozidlech a spotřebičích. Podporuje rozvoj energetických technologií, zejména v oblasti úspor energií a obnovitelných zdrojů energie.

⁴ Kantony jsou primárně odpovědné za opatření týkající se využívání energie v budovách.

⁵ Konfederace zohledňuje ve své energetické politice snahy kantonů, obcí a podnikatelské komunity; bere v úvahu podmínky v jednotlivých oblastech země i ekonomickou návratnost.

Čl. 90 Jaderná energie*

Konfederace je odpovědná za právní předpisy týkající se jaderné energie.

Čl. 91 Přeprava energie

¹ Konfederace vydává právní předpisy týkající se přenosu a dodávek elektrické energie.

² Konfederace odpovídá za právní předpisy týkající se potrubních systémů pro přepravu kapalných nebo plyných pohonných hmot a paliv.

Čl. 92 Poštovní a telekomunikační služby

¹ Konfederace odpovídá za poštovní a telekomunikační služby.

² Konfederace zajišťuje přiměřené a cenově dostupné poštovní a telekomunikační služby ve všech oblastech země. Sazby se stanovují podle jednotných zásad.

Čl. 93 Rádio a televize

¹ Konfederace je odpovědná za právní předpisy týkající se rozhlasu a televize, jakož i jiných forem veřejného šíření reportáží a informací.

² Rozhlas a televize přispívají ke vzdělávání a kulturnímu rozvoji, ke svobodnému utváření názoru a k zábavě. Zohledňují různorodost země a potřeby kantonů. Prezентují události přesně a umožňují vhodně vyjádřit různorodost názorů.

³ Nezávislost rozhlasu a televize a jejich samostatnost při rozhodování o programech je zaručena.

⁴ Je brán ohled na roli a povinnosti jiných médií, zejména tisku.

⁵ Stížnosti na programy lze podávat nezávislému orgánu pro vyřizování stížností.

* S přechodným ustanovením.

Oddíl 7 Hospodářství

Čl. 94 Hospodářské zásady

¹ Konfederace a kantony dodržují zásadu hospodářské svobody.

² Zabezpečují zájmy švýcarského hospodářství jako celku a spolu se soukromým sektorem přispívají k prosperitě a hospodářské bezpečnosti obyvatelstva.

³ V rámci svých pravomocí usilují o vytvoření příznivých základních podmínek pro soukromý sektor.

⁴ Odchytky od zásady hospodářské svobody, zejména opatření směřující proti hospodářské soutěži, jsou přípustné pouze tehdy, jsou-li stanoveny federální ústavou nebo jsou-li odůvodněny monopolními právy kantonů.

Čl. 95 Odborné činnosti v soukromém sektoru*

¹ Konfederace může přijímat právní předpisy týkající se odborných činností v soukromém sektoru.

² Usiluje o vytvoření jednotného švýcarského hospodářského prostoru. Zaručuje, že osoby s akademickou kvalifikací nebo s federální nebo kantonální vzdělávací kvalifikací nebo vzdělávací kvalifikací uznanou kantonem budou moci vykonávat svou profesi v celém Švýcarsku.

³ V zájmu ochrany hospodářství, soukromého vlastnictví a akcionářů, a k zajištění udržitelné správy společností, reguluje zákon švýcarské akciové společnosti kótované na burzách ve Švýcarsku nebo v zahraničí, a to v souladu s následujícími zásadami:

- a. valná hromada každoročně hlasuje o celkové výši všech odměn (peněžitých a věcných) poskytnutých představenstvu, vedoucím pracovníkům a poradcům. Každoročně volí předsedu představenstva, jednotlivé členy představenstva, výbor pro odměňování a nezávislou volební komisi. Penzijní fondy hlasují v zájmu svých pojištěnců a zveřejňují, jak hlasovaly. Akcionáři mohou hlasovat na dálku online; nemohou být zastoupeni ředitelem společnosti nebo depozitní bankou;
- b. vedoucím pracovníkům nesmí být proplaceno odstupné ani jiné odškodnění, zálohy, bonusy za nákupy nebo prodeje společnosti, za poradenskou činnost nebo za práci pro jinou společnost ve skupině. Vedení společnosti nesmí být delegováno právnícké osobě;
- c. stanovy společnosti upravují výši úvěrů, půjček a rent splatných vedoucím pracovníkům, jejich nárok na podíl na zisku a majetkovou účast, počet funkcí, které mohou přijímat mimo skupinu a dobu trvání pracovních smluv vedoucích pracovníků;

* S přechodným ustanovením.

- d. osoby porušující ustanovení písmen a) až c) podléhají trestu odnětí svobody, který nepřesahuje tři roky a peněžitému trestu, který nepřesahuje šestinásobek jejich roční odměny.⁴⁸

Čl. 96 Pravidla hospodářské soutěže

¹ Konfederace vydává právní předpisy proti hospodářským nebo sociálním dopadům kartelů nebo jiným omezením hospodářské soutěže.

² Přijímá opatření:

- a. k předcházení cenové manipulace dominantními podniky a soukromými nebo státními organizacemi;
- b. proti nekalé soutěži.

Čl. 97 Ochrana spotřebitele

¹ Konfederace přijímá opatření na ochranu spotřebitelů.

² Vydává právní předpisy ohledně opravných právních prostředků dostupných organizacím na ochranu spotřebitele. Tyto organizace mají podle federálních právních předpisů proti nekalé soutěži stejná práva jako profesní a obchodní sdružení.

³ Kantony stanovují podmínky smířčího řízení nebo zjednodušeného a zrychleného soudního řízení pro uspokojení nároků do určité částky. Tuto částku určuje vláda.

Čl. 98 Banky a pojišťovací společnosti

¹ Konfederace vydává právní předpisy o bankovním a burzovním systému; při tom zohlední zvláštní funkci a úlohu kantonálních bank.

² Může přijímat právní předpisy týkající se finančních služeb v jiných oblastech.

³ Vydává právní předpisy týkající se soukromého pojištění.

Čl. 99 Měnová politika

¹ Konfederace odpovídá za peníze a měnu; konfederace má výhradní právo vydávat mince a bankovky.

² Švýcarská národní banka jako nezávislá centrální banka sleduje měnovou politiku, která slouží obecným zájmům země; je spravována ve spolupráci a pod dohledem konfederace.

48 Přijato v lidovém hlasování dne 3. března 2013, účinné od 3. března 2013 (FCD ze dne 15. listopadu 2012 a 30. dubna 2013; AS 2013 1303; BBl 2006 8755, 2008 2577, 2009 299, 2012 9219, 2013 3129).

³ Švýcarská národní banka vytváří ze svých výnosů dostatečné měnové rezervy; část těchto rezerv je držena ve zlatě.

⁴ Kantonům jsou přidělovány nejméně dvě třetiny čistého zisku Švýcarské národní banky.

Čl. 100 Podpora hospodářství

¹ Konfederace přijímá opatření k dosažení vyváženého hospodářského rozvoje, zejména k prevenci a boji proti nezaměstnanosti a inflaci.

² Zohledňuje hospodářský rozvoj v jednotlivých regionech země. Spolupracuje s kantony a podnikatelskou komunitou.

³ V oblasti peněz a bankovníctví, v zahraničních hospodářských záležitostech a v oblasti veřejných financí se může konfederace v případě nutnosti odchýlit od zásady hospodářské svobody.

⁴ Konfederace, kantony a obce zohledňují hospodářskou situaci ve svých příjmových a výdajových politikách.

⁵ Za účelem stabilizace hospodářské situace může konfederace dočasně vybírat příplatky nebo poskytovat slevy na federální daně a poplatky. Vybrané prostředky musí být drženy jako rezerva; po uvolnění rezerv se přímé daně vrací individuálně a nepřímé daně se použijí k poskytování slev nebo k vytváření pracovních míst.

⁶ Konfederace může podnikům uložit povinnost vytvářet rezervy na vytváření pracovních míst; za tímto účelem udělí daňové úlevy a může od kantonů požadovat, aby učinily totéž. Po uvolnění rezerv mohou podniky svobodně rozhodnout, jak je v souladu se zákonem použít.

Čl. 101 Zahraniční hospodářská politika

¹ Konfederace chrání zájmy švýcarského hospodářství v zahraničí.

² Ve výjimečných případech může přijímat opatření na ochranu domácího hospodářství. Přitom se může v případě nutnosti odchýlit od zásady hospodářské svobody.

Čl. 102 Federální zásobování*

¹ Konfederace zajišťuje, aby byla země zásobována nezbytným zbožím a službami v případě politicko-vojenského sporu, války nebo vážného nedostatku, kterému nemůže hospodářství samo čelit. Přijímá preventivní opatření k řešení těchto událostí.

² Při výkonu svých pravomocí podle tohoto článku se může v případě nutnosti odchýlit od zásady hospodářské svobody.

* S přechodným ustanovením.

Čl. 103 Strukturální politika*

Konfederace může podporovat části země, které jsou hospodářsky ohroženy, a podporovat konkrétní hospodářská odvětví a profese, pokud přiměřená svépomocná opatření nestačí k zajištění jejich existence. Při výkonu svých pravomocí podle tohoto článku se může v případě nutnosti odchýlit od zásady hospodářské svobody.

Čl. 104 Zemědělství

¹ Konfederace zajišťuje, aby zemědělství prostřednictvím udržitelné a tržně orientované výroby zásadním způsobem přispívalo ke:

- a. spolehlivému zásobování obyvatel potravinami;
- b. zachování přírodních zdrojů a péči o krajinu;
- c. decentralizovanému osídlení země.

² Dodatečně, k přiměřené svépomoci v zemědělství, a pokud je to nutné, odchylujíc se od zásady ekonomické svobody, podporuje konfederace farmy, které obdělávají půdu.

³ Konfederace přijímá opatření, které umožňují zemědělství plnit své mnohostranné povinnosti. Má zejména následující pravomoci a povinnosti:

- a. doplňuje příjmy zemědělských podniků přímými dotacemi za účelem dosažení jejich spravedlivé a přiměřené odměny za poskytované služby, a to pod podmínkou prokázání souladu s požadavky na ekologickou výrobu;
- b. povzbuzuje pomocí finančně výhodných pobídek metody produkce, které jsou zvláště blízké přírodě a respektují životní prostředí i hospodářská zvířata;
- c. vydává právní předpisy k označování původu, jakosti, výrobních metodách a postupech zpracování potravin;
- d. chrání životní prostředí před škodlivými účinky nadměrného používání hnojiv, chemikálií a dalších pomocných látek;
- e. může provádět zemědělský výzkum a poskytovat poradenství, vzdělání a investiční podporu;
- f. může vydávat právní předpisy týkající se slučování zemědělských podniků.

⁴ K tomu využívá konfederace jak prostředky určené pro zemědělství, tak prostředky z všeobecných federálních fondů.

* S přechodným ustanovením.

Čl. 104⁴⁹ Bezpečnost potravin

S cílem zabezpečit zásobování obyvatelstva potravinami vytváří konfederace podmínky nutné pro:

- a. zajištění základů zemědělské výroby, a to zejména zajištění zemědělské půdy;
- b. produkci potravin přizpůsobenou místním podmínkám účinně využívající přírodní zdroje;
- c. zemědělství a potravinářství, které odpovídá požadavkům trhu;
- d. mezinárodní obchodní vztahy, které přispívají k udržitelnému rozvoji zemědělství a potravinářství;
- e. hospodárné nakládání s potravinami.

Čl. 105 Alkohol

Za právní předpisy týkající se výroby, dovozu, rafinování a prodeje destilovaného alkoholu odpovídá konfederace. Konfederace bere v úvahu zejména škodlivé účinky konzumace alkoholu.

Čl. 106⁵⁰ Hazardní hry

¹ Konfederace přijímá právní předpisy o hazardních hrách; při tom zohledňuje zájmy kantonů.

² K založení a provozování kasina je nutná licence konfederace. Při udělování těchto licencí konfederace zohledňuje regionální okolnosti. Konfederace vybírá daň z příjmů kasin; tato daň nesmí překročit 80 % hrubých příjmů z hazardních her. Slouží k financování starobního, pozůstalostního a invalidního důchodového zabezpečení.

³ Kantony jsou odpovědné za vydávání licencí a dohled nad:

- a. hazardními hrami, které jsou k dispozici neomezenému počtu lidí a jsou nabízeny na více než jednom místě, a které jsou založeny na náhodném losování nebo podobném principu; výše uvedené se nevztahuje na jackpotové systémy v kasinech;
- b. sázením na sportovní události;
- c. dovednostními hrami.

⁴ Odstavce 2 a 3 se rovněž vztahují na hazardní hry provozované prostřednictvím telekomunikací.

49 Přijato v lidovém hlasování dne 24. září 2017, účinné od 24. září 2017 (FedD ze dne 14. března 2017, FCD ze dne 30. listopadu 2017 – AS 2017 6735; BBl 2014 6135, 2015 5753, 2017 2495 7829).

50 Přijato v lidovém hlasování dne 11. března 2012, účinné od 11. března 2012 (FedD ze dne 29. září 2011, FCD ze dne 20. června 2012; AS 2012 3629; BBl 2009 7019, 2010 7961, 2012 6623).

⁵ Konfederace a kantony berou v úvahu nebezpečí hazardních her. Zajišťují, aby byla prostřednictvím právních předpisů a dohledem zajištěna odpovídající ochrana, přičemž zohledňují vlastnosti her a formu a umístění nabízených her.

⁶ Kantony zajistí, aby čisté příjmy z hazardních her v souladu s odst. 3 písm. a) a b) byly použity v plném rozsahu pro neziskové účely, zejména v oblasti kultury, sociálních projektů a sportu.

⁷ Konfederace a kantony koordinují své úsilí při plnění těchto úkolů. Za tímto účelem je zákonem zřízen společný orgán, jehož polovina členů pochází z federálních prováděcích orgánů a druhá polovina z kantonálních prováděcích orgánů.

Čl. 107 Zbraně a válečný materiál

¹ Konfederace stanovuje právní předpisy proti zneužívání zbraní, jejich příslušenství a střeliva.

² Stanovuje právní předpisy týkající se výroby, nákupu a prodeje válečného materiálu, jakož i dovozu, vývozu a přepravy tohoto materiálu.

Oddíl 8 Bydlení, zaměstnanost, sociální zabezpečení a zdraví

Čl. 108 Výstavba bydlení a vlastnické bydlení

¹ Konfederace podporuje výstavbu bydlení, nabývání vlastnictví bytů a domů pro osobní potřebu jednotlivců, jakož i činnosti developerů a organizací podílejících se na výstavbě sociálního bydlení.

² Podporuje zejména nabývání a přípravu pozemků pro výstavbu bydlení, zrychlování výstavby a snižování nákladů na výstavbu bydlení.

³ Může přijímat právní předpisy týkající se přípravy pozemků pro výstavbu bydlení a zvyšování rychlosti výstavby.

⁴ Přitom zohledňuje zejména zájmy rodin, seniorů, osob s nízkými příjmy a osob se zdravotním postižením.

Čl. 109 Pronajímatel a nájemník

¹ Konfederace stanovuje právní předpisy proti zneužívání ve věcech nájemního bydlení, zejména proti nepřiměřeným nájům, jakož i o postupu pro napadení protiprávně ukončeného nájmu a omezování prodlužování nájmu.

² Může přijmout právní předpisy, kterými prohlásí rámcové nájemní smlouvy za všeobecně platné. Takové smlouvy však mohou být prohlášeny za všeobecně platné pouze pokud náležitě zohledňují oprávněné zájmy menšin, regionální zvláštnosti a dodržují zásadu rovnosti před zákonem.

Čl. 110 Zaměstnanost*

¹ Konfederace může přijímat právní předpisy týkající se:

- a. ochrany zaměstnanců;
- b. vztahů mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, zejména obecné předpisy o provozních a profesních záležitostech;
- c. personálních agentur;
- d. všeobecné platnosti kolektivních pracovních smluv.

² Kolektivní pracovní smlouvy mohou být prohlášeny za všeobecně platné pouze tehdy, pokud náležitě zohledňují oprávněné zájmy menšin, regionální zvláštnosti a dodržují zásadu rovnosti před zákonem a právo zakládat profesní sdružení.

³ 1. srpen je Národní den Švýcarské konfederace. Z hlediska pracovního práva se považuje za ekvivalent neděle s rovnocennými nároky na mzdu.

Čl. 111 Poskytování starobní, pozůstalostní a invalidní penze

¹ Konfederace přijímá opatření k zajištění přiměřeného finančního zabezpečení pro seniory, pozůstalé manžele a manželky, děti a osoby se zdravotním postižením. Opatření jsou založena na třech pilířích, jmenovitě na federálním starobním, pozůstalostním a invalidním pojištění, zaměstnaneckém penzijním systému a soukromém penzijním systému.

² Zajišťuje, aby federální starobní, pozůstalostní a invalidní pojištění a zaměstnanecké penzijní systémy byly vždy schopné plnit svůj účel.

³ Může od kantonů vyžadovat, aby osvobodily instituce federálního starobního, pozůstalostního a invalidního pojištění a zaměstnanecké penzijní systémy od povinnosti platit daň a přiznaly pojištěným osobám a jejich zaměstnavatelům daňovou úlevu na příspěvcích a reverzních právech.

⁴ Ve spolupráci s kantony podporuje soukromé penzijní systémy, zejména prostřednictvím opatření týkajících se daňové politiky a politiky podpory vlastnického bydlení.

Čl. 112 Starobní, pozůstalostní a invalidní pojištění

¹ Konfederace vydává právní předpisy týkající se starobního, pozůstalostního a invalidního pojištění.

² Přitom dodržuje následující zásady:

- a. pojištění je povinné;

* With transitional provision

a^{bis}.⁵¹ poskytuje peněžní a nepeněžní platby;

b. penze musí být dostatečné k přiměřenému pokrytí základních životních nákladů;

c. maximální penze nesmí být vyšší než dvojnásobek minimální penze;

d. penze musí být přinejmenším přizpůsobovány vývoji cen.

³ Pojištění je financováno:

a. prostřednictvím příspěvků od pojištěných, je-li pojištěným zaměstnanec, platí polovinu příspěvku zaměstnavatel;

b.⁵² prostřednictvím příspěvků od konfederace.

⁴ Příspěvky od konfederace nesmějí v rámci tohoto pojištění překročit jednu polovinu všech plateb.⁵³

⁵ Příspěvky od konfederace jsou v první řadě financovány z čistého výnosu daně z tabáku, daně z destilovaného alkoholu a daně z příjmů kasin.

⁶ ...⁵⁴

Čl. 112a⁵⁵ Doplatky

¹ Konfederace a kantony vyplácejí doplatky lidem, jejichž základní životní náklady nejsou kryty dávkami v rámci starobního, pozůstalostního a invalidního pojištění.

² Velikost doplatků, jakož i povinnosti konfederace a kantonů stanovuje zákon.

51 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS **2007** 5765; BBl **2002** 2291, **2003** 6591, **2005** 951).

52 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS **2007** 5765; BBl **2002** 2291, **2003** 6591, **2005** 951).

53 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS **2007** 5765; BBl **2002** 2291, **2003** 6591, **2005** 951).

54 Zrušeno v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS **2007** 5765; BBl **2002** 2291, **2003** 6591, **2005** 951).

55 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS **2007** 5765; BBl **2002** 2291, **2003** 6591, **2005** 951).

Čl. 112b⁵⁶ Podpora začleňování invalidních osob*

¹ Konfederace podporuje začleňování invalidních osob poskytováním peněžní a nepeněžní podpory. Za tímto účelem může využívat prostředky z pojištění pro případ invalidity.

² Kantony podporují začleňování invalidních osob zejména prostřednictvím příspěvků na výstavbu a provoz institucí, které poskytují ubytování a práci.

³ Cíle, zásady a měřítko takového začleňování stanovuje zákon.

Čl. 112c⁵⁷ Podpora seniorů a zdravotně postižených osob*

¹ Kantony zajišťují pro seniory a osoby se zdravotním postižením domácí péči.

² Konfederace podporuje seniory a osoby se zdravotním postižením na celonárodní úrovni. Za tímto účelem může využívat prostředky ze starobního, pozůstalostního a invalidního pojištění.

Čl. 113 Zaměstnanecský penzijní systém*

¹ Konfederace vydává právní předpisy týkající se zaměstnanecského penzijního systému.

² Přitom dodržuje následující zásady:

- a. zaměstnanecský penzijní systém společně se starobním, pozůstalostním a invalidním pojištěním umožňuje pojištěným udržovat přiměřeným způsobem jejich předchozí životní úroveň;
- b. pro zaměstnance je účast v zaměstnanecském penzijním systému povinná; zákon může stanovit výjimky;
- c. zaměstnavatel pojišťuje své zaměstnance u soukromého penzijního fondu; v případě nutnosti umožňuje konfederace pojištění zaměstnanců ve federální instituci;
- d. pro osoby samostatně výdělečně činné je pojištění u soukromého penzijního fondu dobrovolné;
- e. pro některé skupiny osob samostatně výdělečně činných může konfederace prohlásit zaměstnanecský penzijní systém za povinný, buď celkově, nebo částečně pro vybraná rizika.

56 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS 2007 5765; BB1 2002 2291, 2003 6591, 2005 951).

* S přechodným ustanovením.

57 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS 2007 5765; BB1 2002 2291, 2003 6591, 2005 951).

* S přechodným ustanovením.

* S přechodným ustanovením.

³ Zaměstnanecký penzijní systém je financován prostřednictvím příspěvků od pojištěných, je-li pojištěným zaměstnanec, platí minimálně polovinu příspěvku zaměstnavatel.

⁴ Penzijní systémy splňují minimální požadavky federálního práva; konfederace může na celostátní úrovni stanovit opatření nutná k řešení zvláštních obtíží.

Čl. 114 Pojištění pro případ nezaměstnanosti

¹ Konfederace vydává právní předpisy o pojištění pro případ nezaměstnanosti.

² Přitom dodržuje následující zásady:

- a. pojištění zaručuje přiměřenou náhradu za ušlý zisk a podporuje opatření k prevenci a boji proti nezaměstnanosti;
- b. pro zaměstnance je toto pojištění povinné; zákon může stanovit výjimky;
- c. pro osoby samostatně výdělečně činné je toto pojištění dobrovolné.

³ Pojištění je financováno prostřednictvím příspěvků od pojištěných, je-li pojištěným zaměstnanec, platí polovinu příspěvku zaměstnavatel.

⁴ V případě mimořádných okolností poskytují finanční pomoc konfederace a kantony.

⁵ Konfederace může přijmout právní předpisy o dávkách v nezaměstnanosti.

Čl. 115 Podpora osob v nouzi

Osoby v nouzi jsou podporovány kantonem, ve kterém mají trvalý pobyt. Konfederace upravuje výjimky a pravomoci.

Čl. 116 Přídavky na děti a pojištění pro případ mateřství

¹ Konfederace při plnění svých povinností bere v úvahu potřeby rodin. Může podporovat opatření na ochranu rodin.

² Může vydávat právní předpisy o přídavcích na děti a provozovat federální fond pro vyplácení přídavků na děti.

³ Zřizuje systém pojištění pro případ mateřství. Může stanovit povinnost přispívat i osobám, které nemohou tohoto pojištění využívat.

⁴ Může prohlásit za povinnou účast ve fondu pro vyplácení přídavků na děti a v systému pojištění pro případ mateřství, a to buď všeobecně, nebo pro jednotlivé skupiny obyvatelstva, a může své platby učinit závislé na velikosti příspěvků poskytnutých kantony.

Čl. 117 Zdravotní a úrazové pojištění

¹ Konfederace vydává právní předpisy o zdravotním a úrazovém pojištění.

² Může prohlásit zdravotní a úrazové pojištění za povinné, a to buď všeobecně, nebo pro jednotlivé skupiny obyvatelstva.

Čl. 117a⁵⁸ Základní lékařská péče

¹ Konfederace a kantony v rámci svých pravomocí zajišťují, aby měl každý dostatečný přístup ke kvalitní základní lékařské péči. Uznávají a podporují praktické lékařství jako nezbytnou součást základní lékařské péče.

² Konfederace přijímá právní předpisy o:

- a. základním a průběžným vzdělávání a školení pro profese praktického lékařství a požadavky na výkon těchto profesí;
- b. přiměřené odměně za služby praktického lékaře.

Čl. 118 Ochrana zdraví

¹ Konfederace přijímá v mezích svých pravomocí opatření na ochranu zdraví.

² Vydává právní předpisy týkající se:

- a. používání potravin, léčiv, omamných látek, organismů, chemických látek a předmětů, které mohou být zdraví škodlivé;
- b. boji proti přenosným, rozšířeným nebo zhubným chorobám lidí a zvířat;
- c. ochraně proti ionizujícímu záření.

Čl. 118a⁵⁹ Alternativní medicína

Konfederace a kantony v rámci svých pravomocí věnují pozornost alternativní medicíně.

Čl. 118b⁶⁰ Výzkum na lidech

¹ Konfederace vydává právní předpisy týkající se výzkumu na lidech, pokud je to nezbytné k ochraně jejich důstojnosti a osobnosti. Přitom zachovává svobodu výzkumu a zohledňuje význam výzkumu pro lidské zdraví a společnost.

² U biologického a lékařského výzkumu na lidech dodržuje následující zásady:

58 Přijato v lidovém hlasování dne 18. května 2014, účinné od 18. května 2014 (FedD ze dne 19. září 2013, FCD ze dne 18. srpna 2014; AS 2014 2769; BBl 2010 2939, 2011 7553, 2013 7347, 2014 6349).

59 Přijato v lidovém hlasování dne 17. května 2014, účinné od 17. května 2009 (FedD ze dne 3. října 2008, FCD ze dne 21. října 2009; AS 2009 5325; BBl 2005 6001, 2006 7591, 2008 8229, 2009 7539).

60 Přijato v lidovém hlasování dne 7. března 2010, účinné od 7. března 2010 (FedD ze dne 25. září 2009, FCD ze dne 15. dubna 2010; AS 2010 1569; BBl 2007 6713, 2009 6649, 2010 2625).

- a. Pro jakýkoli výzkumný projekt je požadováno, aby účastníci nebo jejich zákonní zástupci poskytli informovaný souhlas. Zákon může stanovit výjimky. Odmítnutí je v každém případě je závazné.
- b. Rizika a zátěž účastníků nesmí být nepřiměřená přínosům výzkumného projektu.
- c. Výzkumný projekt zahrnující osoby postrádající způsobilost k poskytnutí informovaného souhlasu může být uskutečněn pouze tehdy, nelze-li stejný výsledek získat z výzkumu na osobách, které mají způsobilost informovaný souhlas udělit. Pokud se neočekává, že výzkumný projekt přinese okamžitý prospěch osobám, které nemají schopnost poskytnout informovaný souhlas, musí být rizika a stres minimální.
- d. Nezávislý posudek výzkumného projektu musí prokázat, že je zaručena bezpečnost účastníků.

Čl. 119 Lidská reprodukční medicína a lidské genetické inženýrství

¹ Lidé jsou chráněni před zneužitím reprodukční medicíny a genetického inženýrství.

² Konfederace vydává právní předpisy týkající se používání lidských zárodků a genetického materiálu. Přitom zajišťuje ochranu lidské důstojnosti, osobnosti a rodiny a dodržuje zejména tyto zásady:

- a. Jakákoli forma klonování a zásahů do genetického materiálu lidských reprodukčních buněk a zárodků je nezákonná.
- b. Reprodukční a genetický materiál, jiného než lidského původu, nesmí být zaváděn do lidského reprodukčního materiálu ani s ním být kombinován.
- c.⁶¹ Metody lékařsky asistované reprodukce lze použít pouze tehdy, pokud nelze jinak překonat neplodnost nebo riziko přenosu vážné nemoci, nikdy však za účelem zplození dítěte se specifickými vlastnostmi nebo provádění výzkumu; oplodnění lidských vaječných buněk mimo ženské tělo je povoleno pouze za podmínek stanovených zákonem; z lidských vaječných buněk mimo ženské tělo nesmí být vyvíjeno více zárodků, než kolik je potřeba pro lékařsky asistovanou reprodukci.
- d. Darování embryí a všechny formy náhradního mateřství jsou zakázány.
- e. Obchod s lidským reprodukčním materiálem a produkty získanými z lidských zárodků je zakázán.
- f. Genetický materiál člověka může být analyzován, registrován nebo zveřejňován pouze se souhlasem dotyčné osoby nebo pokud tak stanoví zákon.
- g. Každá osoba má přístup k údajům o svých předcích.

61 Přijato v lidovém hlasování dne 14. června 2015, účinné od 14. června 2015 (FedD ze dne 12. prosince 2014, FCD ze dne 21. srpna 2015; AS 2015 2887; BBI 2013 5853, 2014 9675, 2015 6313).

Čl. 119a⁶² Transplantační medicína

¹ Konfederace vydává právní předpisy v oblasti transplantací orgánů, tkání a buněk. Přitom zajišťuje ochranu lidské důstojnosti, osobnosti a zdraví.

² Stanovuje zejména pravidla pro spravedlivé přidělování orgánů.

³ Jakýkoli dar lidských orgánů, tkání a buněk musí být bezplatný. Obchod s lidskými orgány je zakázán.

Čl. 120 Jiné než lidské genetické inženýrství*

¹ Lidé a jejich prostředí jsou chráněni před zneužitím genetického inženýrství.

² Konfederace vydává právní předpisy týkající se používání zárodků a genetického materiálu zvířat, rostlin a jiných organismů. Přitom zohledňuje důstojnost živých bytostí, bezpečnost lidí, zvířat a životního prostředí a chrání genetickou rozmanitost živočišných a rostlinných druhů.

Oddíl 9 Pobyť a trvalé usídlování se cizinců**Čl. 121** Předpisy týkající se cizinců a azylu* ⁶³

¹ Konfederace vydává právní předpisy týkající se vstupu do a odjezdu ze Švýcarska, pobytu a trvalého usídlování se cizinců a udělování azylu.

² Cizinci mohou být ze Švýcarska vyhoštěni, pokud ohrožují bezpečnost země.

³ Cizinci, bez ohledu na jejich status, jsou zbaveni povolení k pobytu a všech práv na pobyt ve Švýcarsku pokud:

- a. jsou pravomocně odsouzeni za trestný čin úmyslného zabití, znásilnění nebo jakýkoliv jiný závažný sexuální trestný čin, jakýkoliv jiný násilný trestný čin, jako je loupež, trestné činy obchodování s lidmi nebo drogami, nebo trestný čin vloupání; nebo
- b. neoprávněně pobírali dávky sociálního pojištění nebo dávky sociální pomoci.⁶⁴

62 Přijato v lidovém hlasování dne 7. února 1999, účinné od 1. ledna 2000 (FedD ze dne 26. června 1998, FCD ze dne 23. března 1999; AS **1999** 1341; BBl **1997** III 653, **1998** 3473, **1999** 2912 8768).

* S přechodným ustanovením.

* S přechodným ustanovením.

63 Přijato v lidovém hlasování dne 9. února 2014, účinné od 9. února 2014 (FedD ze dne 27. září 2013, FCD ze dne 13. května 2014; AS **2014** 1391; BBl **2011** 6269, **2012** 3869, **2013** 291 7351, **2014** 4117).

64 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2010, účinné od 28. listopadu 2010 (FedD ze dne 18. června 2010, FCD ze dne 17. března 2011; AS **2011** 1199; BBl **2008** 1927, **2009** 5097, **2010** 4241, **2011** 2771).

⁴ Parlament podrobně specifikuje trestné činy uvedené v odstavci 3. Může přidat další trestné činy.⁶⁵

⁵ Cizinci, kteří ztratí povolení pobytu a všechna práva na pobyt ve Švýcarsku v souladu s odstavci 3 a 4, jsou ze Švýcarska deportováni příslušným orgánem a podléhají zákazu vstupu do země na dobu 5 až 15 let. V případě, že se poté opětovně dopustí protiprávního jednání, je zákaz vstupu stanoven na 20 let.⁶⁶

⁶ Každá osoba, která nedodrží zákaz vstupu nebo jinak neoprávněně vstoupí do Švýcarska, bude potrestána. Příslušná ustanovení vydává Parlament.⁶⁷

Čl. 121a⁶⁸ Kontrola imigrace*

¹ Konfederace řídí imigraci cizinců nezávisle (pozn. překladatele: nezávisle na mezinárodním právu).

² Počet povolení k pobytu ve Švýcarsku pro cizince je omezen ročními množstevními limity a kvótami. Množstevní limity se vztahují na všechna povolení vydaná podle cizineckého zákona, včetně povolení týkajících se azylu. Práva na trvalý pobyt, sloučení rodiny a sociální dávky mohou být omezena.

³ Roční množstevní limity a kvóty pro cizince vykonávající výdělečnou činnost jsou stanoveny v souladu s celkovými hospodářskými zájmy Švýcarska, přičemž musí být dána přednost švýcarským občanům a musí být započteny i osoby dojíždějící za prací přes hranici. Rozhodujícími podmínkami pro udělení povolení k pobytu jsou především žádost zaměstnavatele, schopnost se začlenit a dostatečný nezávislý zdroj příjmů.

⁴ Nelze uzavřít žádné mezinárodní dohody, které by porušovaly tento článek.

⁵ Podrobnosti stanovuje zákon.

⁶⁵ Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2010, účinné od 28. listopadu 2010 (FedD ze dne 18. června 2010, FCD ze dne 17. března 2011; AS **2011** 1199; BBI **2008** 1927, **2009** 5097, **2010** 4241, **2011** 2771).

⁶⁶ Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2010, účinné od 28. listopadu 2010 (FedD ze dne 18. června 2010, FCD ze dne 17. března 2011; AS **2011** 1199; BBI **2008** 1927, **2009** 5097, **2010** 4241, **2011** 2771).

⁶⁷ Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2010, účinné od 28. listopadu 2010 (FedD ze dne 18. června 2010, FCD ze dne 17. března 2011; AS **2011** 1199; BBI **2008** 1927, **2009** 5097, **2010** 4241, **2011** 2771).

⁶⁸ Přijato v lidovém hlasování dne 9. února 2014, účinné od 9. února 2014 (FedD ze dne 27. září 2013, FCD ze dne 13. května 2014; AS **2014** 1391; BBI **2011** 6269, **2012** 3869, **2013** 291 7351, **2014** 4117).

* S přechodným ustanovením.

Oddíl 10 Občanské právo, trestní právo, váhy a míry

Čl. 122⁶⁹ Občanské právo

¹ Konfederace odpovídá za právní předpisy v oblasti občanského práva hmotného a občanského práva procesního.

² Kantony jsou odpovědné za organizaci soudů a výkon spravedlnosti ve věcech občanského práva, pokud není zákonem stanoveno jinak.

Čl. 123⁷⁰ Trestní právo

¹ Konfederace odpovídá za právní předpisy v oblasti trestního práva hmotného a trestního práva procesního.

² Kantony jsou odpovědné za organizaci soudů, výkon spravedlnosti ve věcech trestního práva a za výkon testů a nápravných opatření, pokud není zákonem stanoveno jinak.

³ Konfederace může vydávat právní předpisy o výkonu trestů a nápravných opatření. Může poskytnout kantonům příspěvek na:

- a. výstavbu věznic;
- b. zlepšení provádění výkonu trestů a nápravných opatření;
- c. výstavbu nápravných zařízení pro děti, mladistvé a mladé dospělé.⁷¹

Čl. 123a⁷²

¹ Pokud je pachatel sexuálního nebo násilného trestného činu považován podle soudních posudků za extrémně nebezpečného a jeho stav je hodnocen jako neléčitelný, je uvězněn na doživotí kvůli vysokému riziku recidivy. Předčasné a dočasné propuštění není povoleno.

² Nové odborné posudky lze vypracovat pouze tehdy, pokud nové vědecké poznatky prokáží, že pachatele lze vyléčit, a tím již nepředstavuje nebezpečí pro veřejnost. Je-li pachatel propuštěn na základě těchto nových posudků, je odpovědný úřad, který ho propustil, pokud propuštěný znovu spáchá trestnou činnost.

⁶⁹ Přijato v lidovém hlasování dne 12. března 2000, účinné od 1. ledna 2007 (FedD ze dne 8. října 1999, FCD ze dne 17. května 2000, FedD ze dne 8. března 2005; AS **2002** 3148, **2006** 1059; BBl **1997** I 1, **1999** 8633, **2000** 2990, **2001** 4202).

⁷⁰ Přijato v lidovém hlasování dne 12. března 2000, účinné od 1. dubna 2003 (FCD ze dne 8. října 1999, FCD ze dne 17. května 2000, FCD ze dne 24. září 2002; AS **2002** 3148; BBl **1997** I 1, **1999** 8633, **2000** 2990, **2001** 4202).

⁷¹ Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS **2007** 5765; BBl **2002** 2291, **2003** 6591, **2005** 951).

⁷² Přijato v lidovém hlasování dne 8. února 2004, účinné od 8. února 2004 (FedD ze dne 20. června 2003, FCD ze dne 21. dubna 2004; AS **2004** 2341; BBl **2000** 3336, **2001** 3433, **2003** 4434, **2004** 2199).

³ Všechny posudky hodnotící pachatele sexuálních a násilných trestných činů musí být vypracovány nejméně dvěma, na sobě nezávislými, zkušenými odborníky. Posudky musí zohledňovat všechny zásady nezbytné pro posouzení.

Čl. 123b⁷³ Nepromlčitelnost práva stíhat a trestat za sexuální nebo pornografické trestné činy týkající se dětí v předpubertálním věku

Právo stíhat a trestat za sexuální nebo pornografické trestné činy týkající se dětí v předpubertálním věku nepodléhá časovému omezení.

Čl. 123c⁷⁴ Opatření týkající se sexuálních trestných činů na dětech a lidech neschopných odporu nebo úsudku

Osoby usvědčené ze sexuálního zneužití dítěte nebo závislé osoby ztrácí trvale právo vykonávat profesionální nebo dobrovolnou činnost s nezletilými nebo závislými osobami.

Čl. 124 Podpora obětí

Konfederace a kantony zajišťují, aby osoby, které byly v důsledku trestného činu poškozeny fyzicky, duševně nebo sexuálně, dostaly podporu a byly přiměřeně odškodněny, pokud mají v důsledku tohoto trestného činu finanční potíže.

Čl. 125 Váhy a míry

Konfederace odpovídá za právní předpisy týkající se vah a měr.

Kapitola 3 Finanční řád

Čl. 126⁷⁵ Finanční řízení

¹ Konfederace udržuje své příjmy a výdaje trvale v rovnováze.

² Strop výdajů v návrhu rozpočtu, vychází z očekávaných příjmů po zohlednění hospodářské situace.

³ Výjimečné finanční požadavky mohou odůvodnit přiměřené navýšení stropu výdajů podle odstavce 2. O navýšení rozhoduje Parlament v souladu s čl. 159 odst. 3 písm. c).

73 Přijato v lidovém hlasování dne 30. listopadu 2008, účinné od 30. listopadu 2008 (FedD ze dne 13. června 2008, FCD ze dne 23. ledna 2009; AS 2009 471; BBI 2006 3657, 2007 5369, 2008 5245, 2009 605).

74 Přijato v lidovém hlasování dne 18. května 2014, účinné od 18. května 2014 (FCD ze dne 20. února 2014; AS 2014 2771; BBI 2009 7021, 2011 4435, 2012 8819, 2014 6349 1779).

75 Přijato v lidovém hlasování dne 2. prosince 2001, účinné od 2. prosince 2001 (FedD ze dne 22. června 2001, FCD ze dne 4. února 2002; AS 2002 241; BBI 2000 4653, 2001 2387 2878, 2002 1209).

⁴ Pokud celkové výdaje federálního účtu přesáhnou strop podle odstavců 2 nebo 3, jsou tyto dodatečné výdaje vyrovnány v následujících letech.

⁵ Podrobnosti stanovuje zákon.

Čl. 127 Zásady zdaňování

¹ Obecné zásady zdaňování, zejména určení osob povinných k dani, předmět daně a způsob jejího výpočtu, jsou stanoveny zákonem.

² Pokud to povaha daně dovoluje, uplatňují se zásady všeobecnosti a jednotnosti zdanění a zásada zdaňování osob úměrně k jejich schopnosti platit.

³ Dvojí zdanění mezi kantony je zakázáno. Konfederace přijímá nezbytná opatření.

Čl. 128 Příímé daně*

¹ Konfederace může uvalit přímou daň:

- a. nejvýše 11,5 % z příjmu fyzických osob;
- b.⁷⁶ nejvýše 8,5 % z čistého zisku právnických osob;
- c.⁷⁷ ...

² Při stanovování daňových sazeb zohledňuje konfederace břemeno přímých daní ukládaných kantony a obcemi.

³ Daň z příjmu fyzických osob je pravidelně upravována tak, aby bylo kompenzováno zvýšené daňové zatížení způsobené inflací.

⁴ Daň je stanovována a vybírána kantony. Kantonům je přiděleno nejméně 17 procent hrubého příjmu z daně. Tento podíl může být snížen na 15 procent v rámci provádění příjmového vyrovnávání (poznámka překladatele: viz. článek 135).⁷⁸

Čl. 129 Sjednocování daní

¹ Konfederace stanovuje zásady sjednocování přímých daní uložených konfederací, kantony a obcemi; bere v úvahu snahy kantonů o sjednocování daní.

* S přechodným ustanovením.

76 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2007 (FedD ze dne 19. března 2004, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 2. února 2006; AS **2006** 1057; BBl **2003** 1531, **2004** 1363, **2005** 951).

77 Zrušeno v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2007 (FedD ze dne 19. března 2004, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 2. února 2006; AS **2006** 1057; BBl **2003** 1531, **2004** 1363, **2005** 951).

78 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS **2007** 5765; BBl **2002** 2291, **2003** 6591, **2005** 951).

² Sjednocování se vztahuje na daňovou povinnost, předmět daně a zdaňovací období, a hmotné a procesní trestní právo týkající se daní. Ze sjednocování jsou vyloučeny zejména daňové stupnice, daňové sazby a úlevy na dani.

³ Konfederace může vydávat právní předpisy, proti zneužívání daňových úlev.

Čl. 130⁷⁹ Daň z přidané hodnoty*

¹ Konfederace může vybírat daň z přidané hodnoty z dodávek zboží a služeb, včetně zboží a služeb pro osobní potřebu, a z dovozu, se základní sazbou nejvýše 6,5% a se sníženou sazbou nejméně 2,0%.

² Zákonem může být stanovena sazba pro zdanění ubytovacích služeb, a to v rozmezí mezi sazbou sníženou a sazbou základní.⁸⁰

³ Pokud v důsledku demografických změn není zaručeno financování starobního, pozůstalostního a invalidního pojištění, lze federálním zákonem sazby zvýšit, základní sazbu maximálně o 1 procentní bod a sníženou sazbu o maximálně 0,3 procentního bodu.⁸¹

^{3bis} Za účelem financování železniční infrastruktury se sazby navyšují o 0,1 procentního bodu.⁸²

⁴ 5 % z nevázaných příjmů z DPH se používá ke snížení plateb za zdravotní a úrazové pojištění pro osoby s nízkými příjmy, pokud zákon nestanoví jiný způsob pomoci těmto osobám.

Čl. 131 Zvláštní spotřební daně*

¹ Konfederace může vybírat zvláštní spotřební daň z:

- a. tabáku a tabákových výrobků;
- b. destilovaného alkoholu;
- c. piva;
- d. automobilů a jejich částí;

⁷⁹ Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2007 (FedD ze dne 19. března 2004, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 2. února 2006; AS **2006** 1057; BBl **2003** 1531, **2004** 1363, **2005** 951).

* S přechodným ustanovením.

⁸⁰ Zákonodárci využili toto oprávnění; viz čl. 25 odst. 4 zákona o dani z přidané hodnoty ze dne 12. června 2009 (SR **641.20**), podle které se sazba daně z přidané hodnoty rovná 3.7% (speciální sazba za ubytovací služby), platné od 1. ledna 2018 do 31. prosince 2027.

⁸¹ Zákonodárci využili toto oprávnění; viz čl. 25 odst. 4 zákona o dani z přidané hodnoty ze dne 12. června 2009 (SR; viz čl. 25 odst. 1 and 2 zákona o dani z přidané hodnoty ze dne 12. června 2009 (SR **641.20**) podle které se sazba daně z přidané hodnoty rovná 7.7% (standardní sazba) a 2.5% (snížená sazba), platné od 1. ledna 2018 do 31. prosince 2027.

⁸² Přijato v lidovém hlasování dne 9. února 2014, účinné od 1. ledna 2016 (FedD ze dne 20. června 2013, FCD ze dne 13. května 2014, FCD ze dne 2. června 2014, FCD ze dne 6. června 2014; AS **2015** 645; BBl **2010** 6637, **2012** 1577, **2013** 4725 6518, **2014** 4113 4117).

* S přechodným ustanovením

- e. ropy, jiných minerálních olejů, zemního plynu a produktů získaný rafinací těchto látek, jakož i z motorových paliv.

² Může také uvalit:

- a. příplatek ke spotřební dani z motorových paliv s výjimkou paliv leteckých;
- b. poplatku za použití jiných prostředků pohonu motorových vozidel než paliv uvedených v odstavci 1 písm. e).⁸³

^{2bis} Pokud finanční prostředky nedostačují k plnění úkolů souvisejících s leteckým provozem podle článku 87b, vybírá konfederace příplatek ke spotřební dani z leteckých paliv.⁸⁴

³ Kantony dostávají 10 % z čistého výnosu ze zdanění destilovaného alkoholu. Tyto prostředky jsou použity k boji proti příčinám a následkům závislosti na návykových látkách.

Čl. 132 Kolková a srážková daň

¹ Konfederace může vybírat kolkovou daň z cenných papírů, z příjmů z pojistného a z jiných obchodních listin; dokumenty týkající se realitních a hypotečních transakcí jsou osvobozeny od kolkové daně.

² Konfederace může vybírat srážkovou daň z příjmu z movitého majetku, výher z loterií a z pojistných plnění. 10 % z výnosů této daně je přiděleno kantonům.⁸⁵

Čl. 133 Cl

Konfederace je odpovědná za právní předpisy týkající se cel a jiných poplatků souvisejících s přeshraničním pohybem zboží.

Čl. 134 Výjimky z kantonálního a obecního zdanění

Vše, co podle federálních právních předpisů podléhá dani z přidané hodnoty, zvláštní spotřební dani, kolkové nebo srážkové dani, nebo je osvobozeno od daně, nesmí být vystaveno podobným daním ze strany kantonů a obcí.

83 Přijato v lidovém hlasování dne 12. února 2017, účinné od 1. ledna 2018 (FedD ze dne 30. září 2016, FCD ze dne 10. listopadu 2016 – AS 2017 6731; BBl 2015 2065, 2016 7587, 2017 3387).

84 Přijato v lidovém hlasování dne 12. února 2017, účinné od 1. ledna 2018 (FedD ze dne 30. září 2016, FCD ze dne 10. listopadu 2016 – AS 2017 6731; BBl 2015 2065, 2016 7587, 2017 3387).

85 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2018 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD dne 7. listopadu 2007; AS 2007 5765; BBl 2002 2291, 2003 6591, 2005 951).

Čl. 135⁸⁶ Příjmové a nákladové vyrovnávání

¹ Konfederace vydává právní předpisy o rovnoměrném rozdělení finančních zdrojů a zátěže mezi konfederací a kantony, jakož i mezi kantony navzájem.

² Rovnoměrné rozdělení finančních zdrojů a zátěže má zejména:

- a. snížit rozdíly ve finanční výkonnosti kantonů;
- b. zaručit kantonům nezbytné finanční zdroje;
- c. vynahradit nadměrné finanční zatížení jednotlivých kantonů v důsledku geotopografických nebo socio-demografických vlivů;
- d. podpořit spolupráci mezi kantony při vyrovnávání zátěže;
- e. udržovat daňovou konkurenceschopnost kantonů na vnitrostátní a mezinárodní úrovni.

³ Prostředky k vyrovnání finančních zdrojů poskytují kantony s vyššími zdroji a konfederace. Příspěvky kantonů s vyššími zdroji činí minimálně dvě třetiny a nejvýše 80% příspěvků poskytovaných konfederací.

Hlava 4 Lidé a kantony**Kapitola 1** Všeobecná ustanovení**Čl. 136** Politická práva

¹ Všichni švýcarští občané starší osmnácti let, pokud jim z důvodu duševní nemoci nebo duševní neschopnosti nechybí způsobilost k právním úkonům, mají politická práva ve federálních záležitostech. Všichni občané mají stejná politická práva a povinnosti.

² Mohou se účastnit voleb do poslanecké sněmovny a federálních lidových hlasování, stejně jako zahajovat nebo podepisovat lidové iniciativy a žádosti o referenda ve federálních záležitostech.

Čl. 137 Politické strany

Politické strany se podílejí na utváření názoru a vůle lidu.

86 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS 2007 5765; BBl 2002 2291, 2003 6591, 2005 951).

Kapitola 2 Iniciativa a referendum

Čl. 138 Lidová iniciativa za úplnou revizi federální ústavy

¹ 100 000 občanů oprávněných hlasovat může požádat o úplnou revizi federální ústavy a to do 18 měsíců od oficiálního zveřejnění iniciativy.⁸⁷

² Tento požadavek je předložen k hlasování lidu.

Čl. 139⁸⁸ Lidová iniciativa za částečnou revizi federální ústavy

¹ 100 000 občanů oprávněných hlasovat může požádat o částečnou revizi federální ústavy a to do 18 měsíců od oficiálního zveřejnění iniciativy.

² Lidová iniciativa za částečnou revizi federální ústavy může mít podobu obecného návrhu nebo konkrétního vypracovaného návrhu.

³ Pokud iniciativa neodpovídá požadavkům na formu, obsah nebo pokud porušuje závazná ustanovení mezinárodního práva, prohlásí ji Parlament za zcela nebo částečně neplatnou.

⁴ Pokud Parlament souhlasí s iniciativou ve formě obecného návrhu, vypracuje v souladu s jejími požadavky částečnou revizi a předloží ji k hlasování lidu a kantonům. Pokud takovou iniciativu Parlament odmítne, předloží ji k hlasování lidu; lid rozhodne, zda by měla být iniciativa přijata. Pokud hlasuje pro, Parlament vypracuje požadovaný návrh revize.

⁵ Iniciativa ve formě konkrétního vypracovaného návrhu se předloží k hlasování lidu a kantonům. Parlament doporučí, zda by měla být iniciativa přijata nebo zamítnuta. Může podat k této iniciativě protinávrh.

87 Přijato v lidovém hlasování dne 9. února 2003, účinné od 1. srpna 2003 (FedD ze dne 4. října 2002, FCD ze dne 25. března 2003, FedD ze dne 19. června 2003; AS **2003** 1949; BB1 **2001** 4803 6080, **2002** 6485, **2003** 3111 3954 3960).

88 Přijato v lidovém hlasování dne 27. září 2009, účinné od 27. září 2009 (FedD ze dne 19. prosince 2008, FCD ze dne 1. prosince 2009; AS **2009** 6409; BB1 **2008** 2891 2907, **2009** 13 8719).

Čl. 139a⁸⁹**Čl. 139b⁹⁰** Postup v případě hlasování o iniciativě s protinávrhem

¹ Občané oprávnění hlasovat hlasují o iniciativě a protinávrhu současně.⁹¹

² Občané mohou hlasovat pro oba návrhy. V doplňkové otázce mohou uvést, který návrh upřednostňují, jsou-li přijaty oba.

³ Pokud v odpovědi na doplňkovou otázku obdrží jeden návrh na změnu ústavy více hlasů od lidu a druhý více hlasů od kantonů, vstupuje v platnost návrh, který v doplňkové otázce získal více v součtu procent hlasů lidu a procent hlasů kantonů.

Čl. 140 Povinné referendum

¹ Hlasování lidu a kantonů jsou předloženy:

- a. změny federální ústavy;
- b. přistoupení k organizacím kolektivní bezpečnosti nebo k mezinárodním organizacím;
- c. federální zákony prohlášené za naléhavé, které nemají ústavní základ a jejichž doba platnosti přesahuje jeden rok; o těchto federálních zákonech musí být hlasováno do jednoho roku od jejich schválení Parlamentem.

² Hlasování lidu jsou předloženy:

- a. lidové iniciativy za úplnou revizi federální ústavy;
- a^{bis} ⁹² ...
- b.⁹³ lidové iniciativy za částečnou revizi federální ústavy ve formě obecného návrhu, který byl Parlamentem zamítnut;

89 Přijato v lidovém hlasování dne 9. února 2003 (FedD ze dne 4. října 2002, FCD ze dne 25. března 2003; AS **2003** 1949; BBl **2001** 4803 6080, **2002** 6485, **2003** 3111). Zrušeno v lidovém hlasování dne 27. září 2009, účinné od 27. září 2009 (FedD ze dne 19. prosince 2008, FCD ze dne 1. prosince 2009; AS **2009** 6409; BBl **2008** 2891 2907, **2009** 13 8719).

Tento článek ve své verzi ve FedD ze dne 4. října 2002 nikdy nevstoupil v platnost.

90 Přijato v lidovém hlasování dne 9. února 2003, odst. 2 a 3 účinné od 1. srpna 2003 (FedD ze dne 4. října 2002, FCD ze dne 25. března 2003, FedD ze dne 19. června 2003; AS **2003** 1949; BBl **2001** 4803 6080, **2002** 6485, **2003** 3111 3954 3960). Odst. 1 v jeho verzi ve FedD ze dne 4. října 2002 nikdy nenabyl účinnosti.

91 Přijato v lidovém hlasování dne 27. září 2009, účinné od 27. září 2009 (FedD ze dne 19. prosince 2008, FCD ze dne 1. prosince 2009; AS **2009** 6409; BBl **2008** 2891 2907, **2009** 13 8719).

92 Přijato v lidovém hlasování dne 9. února 2003 (FedD ze dne 4. října 2002, FCD ze dne 25. března 2003; AS **2003** 1949; BBl **2001** 4803 6080, **2002** 6485, **2003** 3111). Zrušeno v lidovém hlasování dne 27. září 2009, účinné od 27. září 2009 (FedD ze dne 19. prosince 2008, FCD ze dne 1. prosince 2009; AS **2009** 6409; BBl **2008** 2891 2907, **2009** 13 8719). V této verzi FedD ze dne 4. října 2002 nikdy nenabyl účinnosti.

93 Přijato v lidovém hlasování dne 27. září 2009, v platnosti dne 27. září 2009 (FedD ze dne 19. prosince 2008, FCD ze dne 1. prosince 2009; AS **2009** 6409; BBl **2008** 2891 2907, **2009** 13 8719).

- c. otázka, zda by měla být provedena úplná revize federální ústavy, v případě neshody mezi poslaneckou sněmovnou a senátem.

Čl. 141 Volitelné referendum

¹ Požádá-li o to 50 000 osob oprávněných hlasovat nebo osm kantonů, do 100 dnů od oficiálního zveřejnění následujících právních ustanovení, jsou tato ustanovení předložena k hlasování lidu:⁹⁴

- a. federální zákony;
- b. federální zákony prohlášené za naléhavé, jejichž doba platnosti přesahuje jeden rok;
- c. federální vyhlášky, pokud to vyžaduje ústava nebo zákon;
- d. mezinárodní smlouvy, které:
 1. mají neomezenou dobu trvání, a které nelze ukončit,
 2. upravují přistoupení k mezinárodní organizaci,
 - 3.⁹⁵ obsahují důležitá právní ustanovení nebo jejichž provádění vyžaduje přijetí federálních právních předpisů.

² ...⁹⁶

Čl. 141a⁹⁷ Provádění mezinárodních smluv

¹ Pokud rozhodnutí o schválení mezinárodní smlouvy podléhá povinnému referendu, může Parlament začlenit do rozhodnutí o schválení i změny ústavy, které upraví provádění této smlouvy.

² Pokud rozhodnutí o schválení mezinárodní smlouvy podléhá volitelnému referendu, může Parlament začlenit do rozhodnutí o schválení i změny zákona, které upraví provádění této smlouvy.

Čl. 142 Nutná většina

¹ Návrhy předložené k hlasování lidu jsou přijaty, pokud je schválí většina hlasujících občanů.

² Návrhy předložené k hlasování lidu a kantonům jsou přijaty, pokud je schválí většina hlasujících občanů a většina kantonů.

⁹⁴ Přijato v lidovém hlasování dne 9. února 2003, v platnosti od 1. srpna 2003 (FedD ze dne 4. října 2002, FCD ze dne 25. března 2003, FedD ze dne 19. června 2003; AS 2003 1949; BBl 2001 4803 6080, 2002 6485, 2003 3111 3954 3960).

⁹⁵ Přijato v lidovém hlasování dne 9. února 2003, v platnosti od 1. srpna 2003 (FedD ze dne 4. října 2002, FCD ze dne 25. března 2003, FedD ze dne 19. června 2003; AS 2003 1949; BBl 2001 4803 6080, 2002 6485, 2003 3111 3954 3960).

⁹⁶ Zrušeno v lidovém hlasování dne 9. února 2003, v platnosti od 1. srpna 2003 (FedD ze dne 4. října 2002, FCD ze dne 25. března 2003, FedD ze dne 19. června 2003; AS 2003 1949; BBl 2001 4803 6080, 2002 6485, 2003 3111 3954 3960).

⁹⁷ Přijato v lidovém hlasování dne 9. února 2003, v platnosti od 1. srpna 2003 (FedD ze dne 4. října 2002, FCD ze dne 25. března 2003, FedD ze dne 19. června 2003; AS 2003 1949; BBl 2001 4803 6080, 2002 6485, 2003 3111 3954 3960).

³ Výsledek hlasování lidu v kantonu se počítá jako hlas tohoto kantonu.

⁴ Kantony Obwalden, Nidwalden, Basilej-město, Basilej-venkov, Appenzell Ausserrhoden a Appenzell Innerrhoden mají každý půl kantonálního hlasu.

Hlava 5 Federální úřady

Kapitola 1 Všeobecná ustanovení

Čl. 143 Způsobilost být zvolen

Každá osoba oprávněná volit může být zvolena do Poslanecké sněmovny, Vlády nebo Nejvyššího federálního soudu.

Čl. 144 Neslučitelnost funkcí

¹ Člen Poslanecké sněmovny, Senátu, Vlády nebo soudce Nejvyššího federálního soudu nesmí být současně členem jiného z těchto orgánů.

² Členové Vlády a soudci Nejvyššího federálního soudu na plný úvazek nesmí zastávat žádnou jinou federální nebo kantonální funkci ani vykonávat jakoukoli jinou výdělečnou činnost.

³ Zákon může stanovit další formy neslučitelnosti.

Čl. 145 Funkční období

Členové Poslanecké sněmovny, Vlády a federální kancléř jsou voleni na funkční období čtyř let. Funkční období soudců Nejvyššího federálního soudu je šest let.

Čl. 146 Odpovědnost konfederace

Konfederace odpovídá za škody způsobené nezákonně jejími orgány při výkonu jejich povinností.

Čl. 147 Konzultační proces

Kantony, politické strany a dotčené organizace jsou vyzvány, aby vyjádřily své názory při přípravě důležitých právních předpisů a dalších projektů velkého rozsahu, jakož i při přípravě významných mezinárodních smluv.

Kapitola 2 Parlament

Oddíl 1 Organizace

Čl. 148 Postavení Parlamentu

¹ Parlament je nejvyšší mocí konfederace, je podřízen pouze právům lidu a kantonů.

² Parlament se skládá ze dvou komor, Poslanecké sněmovny a Senátu; obě komory jsou rovnocenné.

Čl. 149 Složení a volby do Poslanecké sněmovny

¹ Poslanecká sněmovna se skládá z 200 zástupců lidu.

² Zástupci jsou voleni přímo lidem podle systému poměrného zastoupení. Všeobecné volby se konají každé čtyři roky.

³ Každý kanton tvoří volební obvod.

⁴ Místa jsou rozdělena mezi kantony úměrně podle počtu obyvatel. Každý kanton má nejméně jedno křeslo.

Čl. 150 Složení a volby do Senátu

¹ Senát se skládá ze 46 zástupců kantonů.

² Kantony Obwalden, Nidwalden, Bazilej-město, Bazilej-venkov, Appenzell Ausserrhoden a Appenzell Innerrhoden volí každý jednoho zástupce; zbývající kantony volí každý dva zástupce.

³ Kantony určují pravidla pro volbu svých zástupců do Senátu.

Čl. 151 Jednání

¹ Vláda, Poslanecká sněmovna a Senát se pravidelně schází na jednáních. Svolávání jednání se řídí zákonem.

² Čtvrtina členů Vlády, Poslanecké sněmovny nebo Senátu může požádat o svolání jejich mimořádného jednání.

Čl. 152 Předsednictví

Vláda, Poslanecká sněmovna a Senát si volí ze svých členů předsedu na období jednoho roku společně s prvním místopředsedou a druhým místopředsedou. Znovuzvolení pro následující rok není povoleno.

Čl. 153 Parlamentní komise

¹ Vláda, Poslanecká sněmovna a Senát ustanovuje ze svých členů komise.

² Zákon může ustanovit smíšené komise.

³ Zákon může na komise delegovat zvláštní pravomoci, s výjimkou pravomocí legislativní povahy.

⁴ Za účelem plnění svých povinností mají komise právo na informace, právo na kontrolu dokumentů a právo provádět vyšetřování. Rozsah těchto práv se řídí zákonem.

Čl. 154 Parlamentní skupiny

Členové Federálního shromáždění mohou vytvářet parlamentní politické skupiny.

Čl. 155 Parlamentní služby

Parlament má k dispozici parlamentní služby. Může si vyžádat služby úřadů Federální správy. Podrobnosti stanovuje zákon.

Oddíl 2 **Procesní záležitosti**

Čl. 156 Oddělená jednání

¹ Jednání Poslanecké sněmovny a Senátu se konají odděleně.

² K rozhodnutí Parlamentu je nutný souhlas obou komor Parlamentu.

³ Zákon zajišťuje, aby v případě neshody mezi komorami Parlamentu byla přijata rozhodnutí týkající se:

- a. platnosti nebo částečné neplatnosti lidové iniciativy;
- b.⁹⁸ provádění lidové iniciativy ve formě obecného návrhu, který byl přijat lidem;
- c.⁹⁹ provádění lidem schváleného federálního rozhodnutí o zahájení úplné revize federální ústavy;
- d. rozpočtu nebo jakékoli jeho změny.¹⁰⁰

Čl. 157 Společná jednání

¹ Poslanecká sněmovna a Senát pořádají spolu Společná jednání Parlamentu vedená předsedou Poslanecké sněmovny za účelem:

98 Přijato v lidovém hlasování dne 27. září 2009, účinné od 27. září 2009 (FedD ze dne 19. prosince 2008, FCD ze dne 1. prosince 2009; AS **2009** 6409; BBI **2008** 2891 2907, **2009** 13 8719).

99 Přijato v lidovém hlasování dne 27. září 2009, účinné od 27. září 2009 (FedD ze dne 19. prosince 2008, FCD ze dne 1. prosince 2009; AS **2009** 6409; BBI **2008** 2891 2907, **2009** 13 8719).

100 Přijato v lidovém hlasování dne 9. února 2003, písmena a a d jsou účinná od 1. srpna 2003 (FedD ze dne 4. října 2002, FCD ze dne 25. března 2003, FedD ze dne 19. června 2003; AS **2003** 1949; BBI **2001** 4803 6080, **2002** 6485, **2003** 3111 3954 3960).

- a. provádění voleb (pozn. překladatele: viz. čl. 168 a 175);
- b. rozhodování o kompetenčních sporech mezi nejvyššími federálními orgány;
- c. rozhodování o žádostech o milost.

² Společné jednání Parlamentu je mimoto svoláváno při mimořádných událostech a ke slyšení prohlášení Vlády.

Čl. 158 Veřejná jednání

Jednání obou komor Parlamentu jsou veřejná. Zákon může stanovit výjimky.

Čl. 159 Usnášeníschopnost a nutná většina

¹ Vláda, Poslanecká sněmovna a Senát jsou usnášeníschopní, je-li přítomna většina jejich členů.

² Jak v obou komorách, tak při Společném jednání Parlamentu, se rozhoduje prostou většinou hlasů.

³ Je vyžadována absolutní většina hlasů každé z komor pro:

- a. prohlášení federálního zákona naléhavým;
- b. ustanovení týkající se poskytování podpory, příslibů úvěrů nebo výdajových stropů, které zahrnují nové jednorázové výdaje přesahující 20 milionů franků nebo nové opakující se výdaje přesahující 2 miliony franků;
- c.¹⁰¹ zvýšení celkových výdajů v případě mimořádných finančních požadavků podle čl. 126 odst. 3.

⁴ Federální shromáždění může právním předpisem podporu poskytovanou podle odstavce 3 písm. b) uvést do souladu s inflací.¹⁰²

Čl. 160 Právo předkládat iniciativy a návrhy

¹ Každý člen Vlády, Poslanecké sněmovny a Senátu, každá parlamentní skupina, každá parlamentní komise nebo kanton, má právo předložit Parlamentu iniciativu.

² Vláda a členové Poslanecké sněmovny a Senátu mají právo předkládat návrhy k projednávaným záležitostem.

Čl. 161 Zákaz hlasování podle pokynů

1 Členové Parlamentu nesmí hlasovat podle pokynů jiné osoby.

² Členové musí zveřejnit své vazby na zájmové skupiny.

101 Přijato v lidovém hlasování dne 2. prosince 2001, účinné od 2. prosince 2001 (FedD ze dne 22. června 2001, FCD ze dne 4. února 2002; AS 2002 241; BBl 2000 4653, 2001 2387 2878, 2002 1209).

102 Přijato v lidovém hlasování dne 2. prosince 2001, účinné od 2. prosince 2001 (FedD ze dne 22. června 2001, FCD ze dne 4. února 2002; AS 2002 241; BBl 2000 4653, 2001 2387 2878, 2002 1209).

Čl. 162 Imunita

¹ Členové Parlamentu a Vlády, jakož i federální kancléř nenesou odpovědnost za prohlášení, která činí v Parlamentu nebo v jeho orgánech.

² Zákon může stanovit další formy imunity a rozšířit její působnost i na další osoby.

Oddíl 3 Pravomoci**Art. 163** Forma parlamentních právních předpisů

¹ Parlament vydává právní předpisy ve formě federálních zákonů nebo vyhlášek.

² Ostatní právní předpisy jsou vydávány ve formě federálního rozhodnutí; federální rozhodnutí, které nepodléhá lidovému hlasování, se nazývá „jednoduché federální rozhodnutí“.

Čl. 164 Zákonodárství

¹ Všechna důležitá zákonná ustanovení se vydávají formou federálního zákona. Patří sem zejména základní ustanovení o:

- a. výkonu politických práv;
- b. omezení ústavních práv;
- c. právech a povinnostech osob;
- d. osobách povinných k dani, jakož i předmětu a vyměření výše daně;
- e. povinnostech a službách konfederace;
- f. povinnostech kantonů ve vztahu k provádění a vymáhání federálního práva;
- g. organizaci a jednání federálních úřadů.

² Legislativní pravomoci mohou být delegovány federálním zákonem, pokud to federální ústava nezakazuje.

Čl. 165 Zákonodárství v případě mimořádných událostí

¹ Federální zákony, jejichž vstup v platnost nelze odložit, mohou být absolutní většinou členů každé ze dvou komor Parlamentu prohlášeny za naléhavé a vstupují v platnost okamžitě. Tyto zákony musí mít omezenou dobu trvání.

² Pokud je vyvoláno volitelné referendum o naléhavém federálním zákonu, tento zákon se stává neplatným jeden rok po schválení Parlamentem, pokud nebyl v této lhůtě schválen lidem.

³ Naléhavý federální zákon, který nemá ústavní základ, podléhá povinnému referendu a stává se neplatným jeden rok po schválení Parlamentem, pokud nebyl v této lhůtě schválen lidem a kantony. Tento zákon musí mít omezenou dobu trvání.

⁴ Naléhavý federální zákon, který není schválen v lidovém hlasování, nesmí být obnoven.

Čl. 166 Zahraniční vztahy a mezinárodní smlouvy

¹ Parlament se podílí na utváření zahraniční politiky a dohlíží na vztahy se zahraničními zeměmi.

² Schvaluje mezinárodní smlouvy; výjimku tvoří mezinárodní smlouvy jejichž uzavřením je podle zákona nebo mezinárodní smlouvy pověřena vláda.

Čl. 167 Rozpočet

Parlament rozhoduje o výdajích konfederace, přijímá rozpočet a schvaluje federální státní závěrečný účet.

Čl. 168 Volby

¹ Parlament (pozn. překladatele: na Společném jednání parlamentu) volí členy vlády, federálního kancléře, soudce Nejvyššího federálního soudu a v době války Generála (pozn. překladatele: vrchního velitele ozbrojených sil).

² Zákon může Parlamentu udělit pravomoc volit i jiné osoby (pozn. překladatele: dnes volí např. federálního komisaře pro ochranu údajů) nebo potvrdit jejich zvolení.

Čl. 169 Dohled

¹ Parlament vykonává dohled nad vládou, Federální správou, federálními soudy a dalšími orgány pověřenými úkoly konfederace.

² Na jednání se zvláštními delegacemi dozorčích komisí zřízených zákonem se nevztahuje úřední tajemství.

Čl. 170 Vyhodnocování účinnosti

Parlament zajišťuje, aby byla vyhodnocována účinnost federálních opatření.

Čl. 171 Úkoly vlády

Parlament může vládě přidělovat funkce. Podrobnosti upravuje zákon, a to zejména nástroje, kterými může Parlament zasahovat do záležitostí spadajících do působnosti vlády.

Čl. 172 Vztahy mezi konfederací a kantony

¹ Parlament zajišťuje udržování dobrých vztahů mezi konfederací a kantony.

² Schvaluje kantonální ústavy.

³ Rozhoduje o platnosti smluv mezi kantony a mezi kantony a cizími zeměmi v případě, že Vláda nebo kanton vznesou námitku proti takové smlouvě.

Čl. 173 Další povinnosti a pravomoci

¹ Parlament má také následující povinnosti a pravomoci:

- a. přijímá nezbytná opatření k zajištění vnější bezpečnosti, nezávislosti a neutrality Švýcarska;
- b. přijímá nezbytná opatření k zajištění vnitřní bezpečnosti;
- c. vyžadují-li to mimořádné okolnosti, vydává vyhlášky nebo jednoduchá federální rozhodnutí za účelem plnění svých povinností podle písmen a) a b);
- d. nařizuje aktivní vojenskou službu a povolává armádu nebo její složky;
- e. přijímá opatření k vymáhání federálních zákonů.
- f. rozhoduje o platnosti lidových iniciativ, v případě, že splňují formální požadavky;
- g. účastní se plánování důležitých státních aktivit;
- h. rozhoduje o jednotlivých aktech, pokud to federální zákon výslovně stanovuje;
- i. rozhoduje o kompetenčních sporech mezi nejvyššími federálními orgány;
- k. vydává milosti a rozhoduje o amnestiích.

² Parlament se také zabývá všemi záležitostmi, které spadají do působnosti konfederace a nejsou přiděleny žádnému jinému orgánu.

³ Na Parlament mohou být zákonem delegovány další povinnosti a pravomoci.

Kapitola 3 Vláda a Federální správa**Oddíl 1** Organizace a procesní záležitosti**Čl. 174** Vláda

Vláda je nejvyšším řídicím a výkonným orgánem konfederace.

Čl. 175 Složení a volba

¹ Vláda má sedm členů.

² Členové Vlády jsou voleni Parlamentem po každých všeobecných volbách do Poslanecké sněmovny.

³ Jsou voleni na funkční období čtyř let ze všech švýcarských občanů způsobilých být voleni do Poslanecké sněmovny.¹⁰³

⁴ Při volbě Vlády je potřeba dbát na odpovídající zastoupení geografických a jazykových oblastí země.¹⁰⁴

Čl. 176 Předsednictví

¹ Vládě předsedá předseda konfederace.

² Předsedu a místopředsedu Vlády volí z členů Vlády Parlament na funkční období jednoho roku.

³ Znovuzvolení pro následující rok není povoleno. Předseda nemůže být pro následující rok zvolen místopředsedou.

Čl. 177 Zásada kolegiality a rozdělení ministerstev

¹ Vláda přijímá svá rozhodnutí jako kolegiální orgán (pozn. překladatele: rozhodnutí jsou navenek podporována všemi členy vlády).

² Za účelem přípravy a vykonávání rozhodnutí jsou záležitosti Vlády rozděleny mezi členy Vlády podle ministerstev.

³ Ministerstva nebo jim podřízené správní organizace jsou pověřeny jednat samostatně; právo na odvolání je zaručeno.

Čl. 178 Federální správa

¹ Federální správu řídí Vláda. Zajišťuje, že je Federální správa řádně organizována, a že efektivně plní své povinnosti.

² Federální správa je rozdělena na ministerstva; každé ministerstvo vede člen Vlády.

³ Úkoly federální správy mohou na základě zákona delegovány státním nebo soukromým organizacím, fyzickým nebo právnickým osobám, které nejsou součástí Federální správy.

Čl. 179 Federální kancléřství

Federální kancléřství je všeobecným administrativním úřadem Vlády. Je řízeno federálním kancléřem.

103 Přijato v lidovém hlasování dne 7. února 1999, účinné od 1. ledna 2000 (FedD ze dne 9. října 1998, FCD ze dne 2. března 1999; AS 1999 1239; BB1 1993 IV 554, 1994 III 1370, 1998 4800, 1999 2475 8768).

104 Přijato v lidovém hlasování dne 7. února 1999, účinné od 1. ledna 2000 (FedD ze dne 9. října 1998, FCD ze dne 2. března 1999; AS 1999 1239; BB1 1993 IV 554, 1994 III 1370, 1998 4800, 1999 2475 8768).

Oddíl 2 Pravomoci**Čl. 180** Politika Vlády

¹ Vláda určuje své politické cíle a prostředky k jejich dosažení. Plánuje a řídí činnosti státu.

² Včas a podrobně informuje veřejnost o svých činnostech, pokud tomu nebrání nadřazené veřejné nebo soukromé zájmy.

Čl. 181 Právo navrhopvat právní předpisy

Vláda předkládá Parlamentu ke schválení návrhy právních předpisů.

Čl. 182 Vydávání a provádění právních předpisů

¹ Vláda vydává právní předpisy formou vyhlášek, pokud je k tomu zmocněna ústavou nebo zákonem.

² Zajišťuje provádění právních předpisů, rozhodnutí Parlamentu a rozsudků federálních soudních orgánů.

Čl. 183 Finance

¹ Vláda připravuje finanční plán a návrh rozpočtu a sestavuje federální státní závěrečný účet.

² Zajišťuje řádné finanční řízení.

Čl. 184 Zahraniční vztahy

¹ Vláda odpovídá za zahraniční vztahy, přičemž respektuje právo na spoluúčast Parlamentu; zastupuje Švýcarsko v zahraničí.

² Vydává závazné potvrzení platnosti mezinárodních smluv a podepisuje je. Předkládá je ke schválení Parlamentu.

³ Vyžaduje-li to ochrana zájmů země, může Vláda vydávat vyhlášky a přijímat nezbytná opatření. Vyhlášky musí být časově omezeny.

Čl. 185 Vnější a vnitřní bezpečnost

¹ Vláda přijímá opatření k zajištění vnější bezpečnosti, nezávislosti a neutrality Švýcarska.

² Přijímá opatření k zajištění vnitřní bezpečnosti.

³ Může na základě tohoto článku vydávat vyhlášky a přijímat opatření, aby čelila probíhajícímu nebo hrozícímu vážnému narušení veřejného pořádku nebo k zajištění vnitřní či vnější bezpečnosti. Takové vyhlášky musí být časově omezeny.

⁴ V naléhavých případech může povolát ozbrojené síly. Pokud povolá více než 4 000 členů ozbrojených sil nebo pokud se předpokládá, že nasazení těchto ozbrojených sil bude trvat déle než tři týdny, musí být neprodleně svoláno jednání Parlamentu.

Čl. 186 Vztahy mezi konfederací a kantony

¹ Vláda zajišťuje udržování dobrých vztahů mezi konfederací a kantony, spolupracuje s kantony.

² Schvaluje kantonální právní předpisy, v případě, že to federální zákon vyžaduje.

³ Může vznášet námitky proti dohodám mezi kantony nebo mezi kantony a cizími zeměmi.

⁴ Zajišťuje dodržování federálních zákonů, kantonálních ústav a smluv a přijímá opatření nezbytná k plnění těchto povinností.

Čl. 187 Další povinnosti a pravomoci

¹ Vláda má také následující povinnosti a pravomoci:

- a. Dohlíží na Federální správu a další orgány pověřené federálními úkoly.
- b. Pravidelně podává Parlamentu zprávy o své činnosti a o situaci ve Švýcarsku.
- c. Provádí jmenování a volby, které nespádají do pravomoci jiného úřadu.
- d. Vyřizuje stížnosti, v rozsahu stanoveném zákonem.

² Zákonem mohou být na Vládu delegovány další povinnosti a pravomoci.

Kapitola 4¹⁰⁵ Nejvyšší federální soud a ostatní federální soudní orgány**Čl. 188** Postavení Nejvyššího federálního soudu

¹ Nejvyšší federální soud je nejvyšším soudním orgánem konfederace.

² Jeho uspořádání a jednání se řídí zákonem.

³ Nejvyšší federální soud je samosprávný.

Čl. 189 Oblast působnosti Nejvyššího federálního soudu

¹ Nejvyšší federální soud projednává spory týkající se porušení:

- a. federálního zákona;
- b. mezinárodního práva;

¹⁰⁵ Přijato v lidovém hlasování dne 12. března 2000, účinné od 1. ledna 2007 (FedD ze dne 8. října 1999, FCD ze dne 17. května 2000, FedD ze dne 8. března 2005; AS 2002 3148, 2006 1059; BBl 1997 I 1, 1999 8633, 2000 2990, 2001 4202).

- c. práva mezi kantony;
- d. kantonálního ústavního práva;
- e. samosprávy obcí a jiných práv zaručených kantony veřejnoprávním organizacím;
- f. federálních a kantonálních ustanovení o politických právech.

¹bis ...¹⁰⁶

² Rozhoduje spory mezi konfederací a kantony nebo mezi kantony.

³ Pravomoci Nejvyššího federálního soudu mohou být rozšířeny zákonem.

⁴ Činy Parlamentu nebo Vlády nemohou být napadeny u Nejvyššího federálního soudu. Výjimky stanovuje zákon.

Čl. 190 Rozhodné právo

Nejvyšší federální soud a ostatní orgány činné v soudním řízení uplatňují federální zákony a mezinárodní právo.

Čl. 191 Přístup k Nejvyššímu federálnímu soudu

¹ Přístup k Nejvyššímu federálnímu soudu je zaručen zákonem.

² U sporů, které se netýkají právní otázky zásadního významu, může zákon stanovit minimální spornou hodnotu.

³ Zákon může v určitých záležitostech vyloučit přístup k Nejvyššímu federálnímu soudu.

⁴ Zákon může stanovit zjednodušený postup pro odvolání, která jsou zjevně neopodstatněná.

Čl. 191^a¹⁰⁷ Ostatní federální soudní orgány

¹ Konfederace zřizuje trestní soud, který v prvním stupni projednává trestní případy připadající podle zákona federálním soudům. Zákon může rozšířit jeho působnost.

² Konfederace zřizuje soudní orgány, které projednávají veřejnoprávní spory připadající podle zákona Federální správě.

³ Zákon může ustanovit další federální soudní orgány.

¹⁰⁶ Přijato v lidovém hlasování dne 9. února 2003 (FedD ze dne 4. října 2002, FCD ze dne 25. března 2003; AS **2003** 1949; BBl **2001** 4803 6080, **2002** 6485, **2003** 3111). Zrušeno v lidovém hlasování dne 27. září 2009, účinné od 27. září 2009 (FedD ze dne 19. prosince 2008, FCD ze dne 1. prosince 2009; AS **2009** 6409; BBl **2008** 2891 2907, **2009** 13 8719). Tento odstavec ve své verzi FedD ze dne 4. října 2002 nikdy nevstoupil v platnost.

¹⁰⁷ Přijato v lidovém hlasování dne 12. března 2000, odst. 1 platné od 1. dubna 2003, odst. 2 a 3 platné od 1. září 2005 (FedD ze dne 8. října 1999, FCD ze dne 17. května 2000, FedD ze dne 24. září 2002; AS **2002** 3148; BBl **1997** I 1, **1999** 8633, **2000** 2990, **2001** 4202, **2005** 1475).

Čl. 191b Kantonální soudní orgány

¹ Kantony zřizují soudní orgány pro řešení občanskoprávních a veřejnoprávních sporů a trestných činů.

² Mohou zřídit společné soudní orgány.

Čl. 191c Nezávislost soudnictví

Soudní orgány jsou při výkonu své soudní moci nezávislé a jsou vázány pouze zákonem.

Hlava 6**Revize federální ústavy a přechodná ustanovení****Kapitola 1 Revize****Čl. 192** Zásady

¹ Federální ústava může být kdykoli zcela nebo částečně revidována.

² Pokud federální ústava a právní řád z ní vycházející nestanoví jinak, je revize federální ústavy prováděna zákonodárným postupem.

Čl. 193 Úplná revize

¹ Úplnou revizi federální ústavy může navrhnout lid, Poslanecká sněmovna nebo Senát, nebo ji může nařídit Parlament.

² Pokud o revizi požádá lid, nebo v případě neshody Poslanecké sněmovny a Senátu, rozhoduje lid, zda by měla být provedena úplná revize.

³ Pokud úplnou revizi schválí lid, konají se nové volby do Poslanecké sněmovny a Senátu.

⁴ Nesmí být porušena závazná ustanovení mezinárodního práva.

Čl. 194 Částečná revize

¹ Částečnou revizi federální ústavy může navrhnout lid nebo ji může nařídit Parlament.

² Částečná revize musí dodržovat zásadu jednoty věci (pozn. překladatele: části, o kterých se rozhoduje, musejí souviset) a nesmí porušovat závazná ustanovení mezinárodního práva.

³ Lidová iniciativa za částečnou revizi musí rovněž respektovat zásadu jednoty formy.

Čl. 195 Nabytí platnosti

Úplně nebo částečně revidovaná federální ústava vstupuje v platnost, pokud ji schválí lid a kantony.

Kapitola 2 Přechodná ustanovení

Čl. 196 Přechodná ustanovení federálního rozhodnutí ze dne 18. prosince 1998 o nové federální ústavě¹⁰⁸

1. Přechodná ustanovení k čl. 84 (Tranzitní doprava přes Alpy)

Převod tranzitní přepravy zboží na železnici musí být dokončen do deseti let ode dne přijetí lidové iniciativy za ochranu alpského regionu před tranzitní dopravou.

2. Přechodné ustanovení k čl. 85 (Poplatek za těžká vozidla)

¹ Konfederace ukládá roční poplatek za používání silnic otevřených pro běžnou dopravu motorovými vozidly a přívěsy registrovanými ve Švýcarsku nebo v zahraničí, jejichž maximální přípustná hmotnost přesahuje 3,5 tuny.

² Tento poplatek se rovná:

	Fr.
a. Pro kamiony a motorová vozidla s návěsem	
– přes 3.5 do 12 t	650
– přes 12 do 18 t	2000
– přes 18 do 26 t	3000
– přes 26 t	4000
b. pro přívěsy	
– přes 3,5 do 8 t	650
– přes 8 do 10 t	1500
– přes 10 t	2000
c. pro autobusy	650

³ Sazby poplatku lze upravit federálním zákonem, pokud je to odůvodněno náklady na silniční dopravu.

⁴ Mimoto může vláda upravit vyhláškou kategorii sazeb nad 12 t v souladu s odstavcem 2 tak, aby vyhovovala všem změnám v hmotnostních kategoriích uvedených v zákoně o silničním provozu ze dne 19. prosince 1958.¹⁰⁹

⁵ Pro vozidla, která nejsou na švýcarských silnicích provozována po celý rok, stanoví vláda přiměřeně odstupňované sazby poplatku; bere v úvahu náklady na výběr poplatku.

⁶ Vláda reguluje výběr poplatku. Může stanovit sazby podle odstavce 2 pro zvláštní kategorie vozidel, může osvobodit určitá vozidla od poplatků a vydávat zvláštní předpisy, zejména pro cesty v pohraničních oblastech. Tyto předpisy nesmí vést k tomu, aby vozidla registrovaná v zahraničí byla zvýhodněna oproti vozidlům registrovaným ve Švýcarsku.

108 Přijato v lidovém hlasování dne 3. března 2002, v platnosti od 3. března 2002 (FedD ze dne 5. prosince 2001, FCD ze dne 26. dubna 2002; AS 2002 885; BBl 2000 2453, 2001 1183 5731, 2002 3690).

109 109 SR 741.01

Vláda může stanovovat pokuty za porušení těchto předpisů. Kantony vybírají poplatky za vozidla registrovaná ve Švýcarsku.

⁷ Poplatek může být zákonem omezen nebo zrušen.

⁸ Toto ustanovení je platné, dokud nevstoupí v platnost zákon o poplatcích za těžká vozidla ze dne 19. prosince 1997¹¹⁰.

³ 3. *Přechodná ustanovení k čl. 86 (Použití poplatků na náklady spojené se silniční dopravou), čl. 87 (Železnice a jiné způsoby přepravy) a čl. 87a (Železniční infrastruktura)*¹¹¹

¹ Mezi hlavní železniční projekty patří nové železniční spojení přes Alpy (NRLA), RAIL 2000, propojení východního a západního Švýcarska s evropskou vysokorychlostní železniční sítí a zlepšení ochrany proti hluku podél železničních tratí prostřednictvím aktivních a pasivních opatření.

² Do navrácení úroků a záloh poskytnutých fondu uvedenému v čl. 87a odst. 2, jsou prostředky dle čl. 86 odst. 2 písm. e) přidělovány na zvláštní finanční program pro silniční dopravu uvedený v čl. 86 odst. 4 namísto do fondu uvedenému v čl. 86 odst. 2.¹¹²

^{2bis} Za účelem financování železniční infrastruktury a následně k financování úroků a záloh poskytnutých fondu dle čl. 87a odst. 2 může Vláda používat prostředky v souladu s odstavcem 2 do 31. prosince 2018. Množství prostředků je vypočteno v souladu s čl. 86 odst. 2 písm. e.¹¹³

^{2ter} Procentní sazba podle čl. 86 odst. 2 písm. f se použije v následujících dvou letech po vstupu tohoto ustanovení v platnost. Před tím bude 5 procent.¹¹⁴

³ Financování velkých železničních projektů v souladu s odstavcem 1 se provádí prostřednictvím fondu podle čl. 87a odst. 2.¹¹⁵

⁴ Čtyři hlavní železniční projekty podle odstavce 1 se přijímají federálními zákony. Nezbytnost a připravenost k provedení musí být prokázána pro každý velký

110 SR 641.81

111 Přijato v lidovém hlasování dne 12. února 2017, platné od 1. ledna 2018 (FedD ze dne 30. září 2016, FCD ze dne 10. listopadu 2016 – AS 2017 6731; BBI 2015 2065, 2016 7587, 2017 3387).

112 Přijato v lidovém hlasování dne 12. února 2017, platné od 1. ledna 2018 (FedD ze dne 30. září 2016, FCD ze dne 10. listopadu 2016 – AS 2017 6731; BBI 2015 2065, 2016 7587, 2017 3387).

113 Přijato v lidovém hlasování dne 12. února 2017, platné od 1. ledna 2018 (FedD ze dne 30. září 2016, FCD ze dne 10. listopadu 2016 – AS 2017 6731; BBI 2015 2065, 2016 7587, 2017 3387).

114 Přijato v lidovém hlasování dne 12. února 2017, platné od 1. ledna 2018 (FedD ze dne 30. září 2016, FCD ze dne 10. listopadu 2016 – AS 2017 6731; BBI 2015 2065, 2016 7587, 2017 3387).

115 Přijato v lidovém hlasování dne 9. února 2014, platné od 1. ledna 2016 (FedD ze dne 20. června 2013, FCD ze dne 13. května 2014, FCD ze dne 2. června 2014, FCD ze dne 6. června 2014; AS 2015 645; BBI 2010 6637, 2012 1577, 2013 4725 6518, 2014 4113 4117).

projekt jako celek. V případě projektu NRLA bude každá z fází výstavby tvořit předmět federálního zákona. Federální shromáždění schválí požadované financování prostřednictvím záručních úvěrů. Vláda schválí fáze výstavby a stanoví časový plán.

⁵ Toto ustanovení platí až do ukončení stavebních prací a financování (prostřednictvím vrácení záloh) hlavních železničních projektů uvedených v odstavci 1.

4. Přejídné ustanovení k čl. 90 (Jaderná energie)

Do 23. září 2000 nemohou být udělena žádná obecná, stavební, spouštěcí ani provozní povolení pro nová zařízení na výrobu jaderné energie.

5. Přejídné ustanovení k čl. 95 (Odborné činnosti v soukromém sektoru)

Dokud nebudou schváleny federální právní předpisy, jsou kantony povinny vzájemně uznávat své doklady o vzdělání.

6. Přejídné ustanovení k čl. 102 (Federální zásobování)

¹ Konfederace zajišťuje zásobování země obilím a moukou.

² Toto přejídné ustanovení zůstává v platnosti nejpозději do 31. prosince 2003.

7. Přejídné ustanovení k čl. 103 (Strukturální politika)

Za účelem zabezpečení existence důležitých částí nebo zvláštních odvětví hotelového a restauračního průmyslu si mohou kantony zachovat stávající předpisy týkající se prokazování potřebnosti při zakládání nových podniků. Nejdéle však po dobu deseti let ode dne, kdy Ústava vstoupí v platnost.

8.¹¹⁶ ...

9. Přejídné ustanovení k čl. 110 odst. 3 (Národní den Švýcarské konfederace)

¹ Dokud nevstoupí v platnost pozměněné federální právní předpisy, podrobnosti upravuje Vláda.

² Národní den Švýcarské konfederace se nezapočítává do výčtu státních svátků v souladu s čl. 18 odst. 2 zákona o zaměstnanosti ze dne 13. března 1964¹¹⁷.

10.¹¹⁸ ...

¹¹⁶ Čl. 106 byl revidován dne 11. března 2012.

¹¹⁷ SR **822.11**

¹¹⁸ Zrušeno v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, s účinností od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS **2007** 5765; BBI **2002** 2291, **2003** 6591, **2005** 951)

11. Přejídné ustanovení k čl. 113 (Zaměstnanecký penzijní systém)

Pojištěné osoby, které patří ke generaci pracující v době zavedení zaměstnaneckého penzijního systému, a které proto nepřispívaly po minimální nutnou dobu, dostanou zákonné minimální dávky podle svého příjmu do deseti až dvaceti let od vstupu zákona v platnost.

12.¹¹⁹ ...

13.¹²⁰ Přejídné ustanovení k čl. 128 (Trvání daňové povinnosti)

Pravomoc vybírat přímou federální daň je omezena do konce roku 2020.

14.¹²¹ Přejídné ustanovení k čl. 130 (Daň z přidané hodnoty)¹²²

¹ Pravomoc vybírat daň z přidané hodnoty je omezena do konce roku 2020.

² Za účelem zajištění financování invalidního pojištění zvyšuje Vláda sazby daně z přidané hodnoty od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2017 takto:...

³ Výnos ze zvýšení sazeb v souladu s odstavcem 2 bude v plné výši přidělen Kompenzačnímu fondu pro pojištění invalidity.¹²³

⁴ Za účelem zajištění financování železniční infrastruktury zvyšuje Vláda sazby daně podle článku 25 zákona o dani z přidané hodnoty ze dne 12. června 2009¹²⁴ od 1. ledna 2018 o 0,1 procentního bodu a v případě prodloužení lhůty podle odstavce 1 nejpozději do 31. prosince 2030.¹²⁵

⁵ Celý příjem z navýšení daně podle odstavce 4 je přidělen fondu podle článku 87a.¹²⁶

119 Čl. 126 byl revidován dne 2. prosince 2001.

120 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, v platnosti od 1. ledna 2007 (FedD ze dne 19. března 2004, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 2. února 2006; AS **2006** 1057; BBl **2003** 1531, **2004** 1363, **2005** 951).

121 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, v platnosti od 1. ledna 2007 (FedD ze dne 19. března 2004, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 2. února 2006; AS **2006** 1057; BBl **2003** 1531, **2004** 1363, **2005** 951).

122 Přijato v lidovém hlasování dne 27. září 2009, v platnosti od 1. ledna 2011 (FedD ze dne 13. června 2008 a dne 12. června 2009, FCD ze dne 7. září 2010; AS **2010** 3821; BBl **2005** 4623, **2008** 5241, **2009** 4371 4377 4379 8719).

123 Přijato v lidovém hlasování dne 27. září 2009, v platnosti od 1. ledna 2011 (FedD ze dne 13. června 2008 a dne 12. června 2009, FCD ze dne 7. září 2010; AS **2010** 3821; BBl **2005** 4623, **2008** 5241, **2009** 4371 4377 4379 8719).

124 SR **641.20**

125 Přijato v lidovém hlasování dne 9. února 2014, v platnosti od 1. ledna 2016 (FedD ze dne 20. června 2013, FCD ze dne 13. května 2014, FCD ze dne 2. června 2014, FCD ze dne 6. června 2014; AS **2015** 645; BBl **2010** 6637, **2012** 1577, **2013** 4725 6518, **2014** 4113 4117).

126 Přijato v lidovém hlasování dne 9. února 2014, v platnosti od 1. ledna 2011 (FedD ze dne 20. června 2013, FCD ze dne 13. května 2014, FCD ze dne 2. června 2014, FCD ze dne 6. června 2014; AS **2015** 645; BBl **2010** 6637, **2012** 1577, **2013** 4725 6518, **2014** 4113 4117).

15. Přejídné ustanovení k čl. 131 (Daň z piva)

Do vydání nového federálního zákona¹²⁷ se vybírá daň z piva v souladu se současným zákonem.

16.¹²⁸ ...

Čl. 197¹²⁹ Přejídná ustanovení po přijetí federální ústavy ze dne 18. dubna 1999

1. Přistoupení Švýcarska k OSN

¹ Švýcarsko přistoupí k OSN.

² Vláda je oprávněna podat žádost generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů (OSN), ve kterém žádá o přistoupení Švýcarska k organizaci, a to spolu s prohlášením o přijetí závazků obsažených v Chartě OSN.¹³⁰

2.¹³¹ Přejídné ustanovení k čl. 62 (Školství)

Ode dne platnosti federálního rozhodnutí ze dne 3. října 2003¹³² o novém systému příjmového a nákladového vyrovnávání a rozdělování úkolů mezi konfederaci a kantony, přebírají kantony, dokud nebudou mít vlastní schválené školní plány pro vzdělávání se zvláštními potřebami, minimálně však po dobu tří let, odpovědnost za současné platby invalidního pojištění na vzdělávání se zvláštními potřebami (včetně předškolního vzdělávání se zvláštními potřebami v souladu s článkem 19 federálního zákona ze dne 19. června 1959¹³³ o pojištění pro případ invalidity).

3.¹³⁴ Přejídné ustanovení k čl. 83 (Silniční infrastruktura)

Kantony dokončují výstavbu národních silnic uvedených ve federálním rozhodnutí ze dne 21. června 1960¹³⁵ o národní silniční síti (ve znění platném ke dni vstupu v platnost federálního rozhodnutí ze dne 3. října 2003¹³⁶ o novém systému příjmového a nákladového vyrovnávání a rozdělování úkolů mezi konfederaci

127 SR **641.411**. Zákon o pivní dani ze dne 6. října 2006 nabyl platnosti dne 1. července 2007.

128 Zrušeno v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, účinné od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS **2007 5765**; BBI **2002 2291**, **2003 6591**, **2005 951**)

129 Přijato v lidovém hlasování dne 3. března 2002, v platnosti od 3. března 2002 (FedD ze dne 5. října 2001, FCD ze dne 26. dubna 2002; AS **2002 885**; BBI **2000 2453**, **2001 1183 5731**, **2002 3690**).

130 SR **0.120**

131 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, v platnosti od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS **2007 5765**; BBI **2002 2291**, **2003 6591**, **2005 951**).

132 AS **2007 5765**

133 SR **831.20**

134 Článek 83 byl nyní změněn. Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, v platnosti od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS **2007 5765**; BBI **2002 2291**, **2003 6591**, **2005 951**).

135 SR **725.113.11**

136 AS **2007 5765**

a kantony) v souladu s předpisy a pod dohledem konfederace. Náklady se dělí mezi konfederaci a kantony. Podíl nákladů, které nesou jednotlivé kantony, je dán zátěží, kterou jim silnice přináší, jejich zájmem na těchto silnicích a jejich finančními možnostmi.

4.¹³⁷ *Přechodné ustanovení k čl. 112b (Podpora začleňování invalidních osob)*

Ode dne platnosti federálního rozhodnutí ze dne 3. října 2003¹³⁸ o novém systému příjmového a nákladového vyrovnávání a rozdělování úkolů mezi konfederaci a kantony, přebírají kantony, dokud nebudou mít schválené plány pro osoby se zdravotním postižením upravující také poskytování kantonálních příspěvků na výstavbu a provoz institucí přijímajících obyvatele i z jiných kantonů, nejméně však po dobu tří let, odpovědnost za současné platby invalidního pojištění institucím, dílnám a ubytovnám.

5.¹³⁹ *Přechodné ustanovení k čl. 112c (Podpora seniorů a zdravotně postižených osob)*

Současné platby podle článku 101^{bis} federálního zákona ze dne 20. prosince 1946¹⁴⁰ o starobním a pozůstalostním pojištění pro asistenci a péči v domácnosti pro seniory a osoby se zdravotním postižením budou i nadále platit kantony, dokud nevstoupí v platnost kantonální předpisy o financování pomoci a péči v domácnosti.

7.¹⁴¹ *Přechodné ustanovení k čl. 120 (Jiné než lidské genetické inženýrství)*

Švýcarské zemědělství zůstane bez geneticky modifikovaných organismů po dobu pěti let od přijetí tohoto článku ústavy. Zejména nelze dovážet ani uvádět na trh:

- a. geneticky upravené rostliny, části rostlin a semena schopná rozmnožování, která jsou určena pro zemědělské, zahradnické nebo lesnické použití volně v životním prostředí;
- b. geneticky upravená zvířata určená k produkci potravin a jiných zemědělských produktů.

137 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, v platnosti od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS **2007** 5765; BBI **2002** 2291, **2003** 6591, **2005** 951).

138 AS **2007** 5765

139 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2004, v platnosti od 1. ledna 2008 (FCD ze dne 3. října 2003, FCD ze dne 26. ledna 2005, FCD ze dne 7. listopadu 2007; AS **2007** 5765; BBI **2002** 2291, **2003** 6591, **2005** 951).

140 SR **831.10**

141 Přijato v lidovém hlasování dne 27. listopadu 2005, v platnosti od 27. listopadu 2005 (FedD ze dne 17. června 2005, FCD ze dne 19. ledna 2006; AS **2006** 89; BBI **2003** 6903, **2004** 4937, **2005** 4039, **2006** 1061).

8.¹⁴² *Přechodné ustanovení k čl. 121 (Pobyt a trvalé usídlování se cizinci)*

Do pěti let od přijetí čl. 121 odst. 3–6 lidem a kantony musí Parlament definovat a doplnit skutečnosti podle čl. 121 odst. 3 a vydat trestněprávní ustanovení týkající se nezákonného vstupu podle čl. 121 odst. 6.

9.¹⁴³ *Přechodné ustanovení k čl. 75b (Rekreační a nájemní bydlení)*

¹ Pokud do dvou let od přijetí článku 75b nejsou přijaty příslušné právní předpisy, vydá vláda vyhláškou prováděcí ustanovení týkající se výstavby, prodeje a evidence těchto nemovitostí.

² Stavební povolení pro stavby rekreačního a nájemního bydlení vydané mezi 1. lednem roku následujícího po přijetí článku 75b a dnem, kdy prováděcí ustanovení vlády vstoupí v platnost, jsou neplatná.

10.¹⁴⁴ *Přechodné ustanovení k čl. 95 odst. 3*

Dokud nevstoupí v platnost zákonná ustanovení, vydá vláda, do jednoho roku od přijetí čl. 95 odst. 3 lidem a kantony, potřebná prováděcí ustanovení.

11.¹⁴⁵ *Přechodné ustanovení k čl. 121a (Kontrola imigrace)*

¹ Mezinárodní dohody, které jsou v rozporu s článkem 121a, musí být znovu projednány a pozměněny do tří let od jeho přijetí lidem a kantony.

² Pokud prováděcí právní předpis k článku 121a nevstoupí v platnost do tří let od jeho přijetí lidmi a kantony, vydá vláda dočasná prováděcí ustanovení ve formě vyhlášky.

Datum nabytí platnosti: 1. ledna 2000¹⁴⁶

142 Přijato v lidovém hlasování dne 28. listopadu 2010, v platnosti od 28. listopadu 2010 (FedD ze dne 18. června 2010, FCD ze dne 17. března 2011; AS **2011** 1199; BBI **2008** 1927, **2009** 5097, **2010** 4241, **2011** 2771).

143 Přijato v lidovém hlasování dne 11. března 2012, v platnosti od 11. března 2012 (FedD ze dne 17. června 2011, FCD ze dne 20. června 2012; AS **2012** 3627; BBI **2008** 1113 8757, **2011** 4825, **2012** 6623).

144 Přijato v lidovém hlasování dne 3. března 2013, v platnosti od 3. března 2013 (FCD ze dne 15. listopadu 2012 a 30. dubna 2013; AS **2013** 1303; BBI **2006** 8755, **2008** 2577, **2009** 299, **2012** 9219, **2013** 3129).

145 Přijato v lidovém hlasování dne 9. února 2014, v platnosti od 9. února 2014 (FedD ze dne 27. září 2013, FCD ze dne 13. května 2014; AS **2014** 1391; BBI **2011** 6269, **2012** 3869, **2013** 291 7351, **2014** 4117).

146 FedD ze dne 28. září 1999 (AS **1999** 2555; BBI **1999** 7922)

Závěrečná ustanovení federálního rozhodnutí ze dne 18. prosince 1998

II

¹ Federální ústava Švýcarské konfederace ze dne 29. května 1874¹⁴⁷ se ruší.

² Následující ustanovení zrušené federální ústavy, které musí být znovu vydány ve formě běžných zákonů, zůstávají v platnosti až do doby, kdy odpovídající zákony vstoupí v platnost:

a. *Čl. 32^{quater} odst. 6*¹⁴⁸

Podomní a jiné formy potulného prodeje alkoholu jsou zakázány.

b. *Čl. 36^{quinquies} odst. 1 první věta, 2 druhá až poslední věta a 4 druhá věta*¹⁴⁹

¹ Za použití dálnic první a druhé třídy vybírá konfederace roční poplatek 40 franků za každé, ve Švýcarsku nebo v zahraničí registrované, motorové vozidlo a přívěs o celkové hmotnosti nepřesahující 3,5 tuny. ...

²... Vláda může osvobodit určitá vozidla od poplatků a vydávat zvláštní předpisy, zejména pro cesty v pohraničních oblastech. Tyto předpisy nesmí vést k tomu, aby vozidla registrovaná v zahraničí byla zvýhodněna oproti vozidlům registrovaným ve Švýcarsku. Vláda může stanovovat pokuty za porušení těchto předpisů. Kantony vybírají poplatek za vozidla registrovaná ve Švýcarsku a kontrolují dodržování předpisů všemi vozidly.

⁴... Poplatek může být federálním zákonem rozšířen na další kategorie vozidel, které nejsou povinny platit poplatek za těžké vozidlo.

c. *Čl. 121^{bis} odst. 1, 2 a odst. 3 první a druhá věta*¹⁵⁰

¹ Pokud se Parlament rozhodne podat protinávrh, budou voličům předloženy na stejný hlasovací lístek tři otázky. Každý volič má neomezené právo vyjádřit:

1. zda upřednostňuje lidovou iniciativu oproti stávajícímu právu;

147 [BS I 3; AS 1949 1511, 1951 606, 1957 1027, 1958 362 768 770, 1959 224 912, 1961 476, 1962 749 1637 1804, 1964 97, 1966 1672, 1969 1249, 1970 1649, 1971 325 905 907, 1972 1481 1484, 1973 429 1051 1455, 1974 721, 1975 1205, 1976 713 715 2003, 1977 807 1849 2228 2230, 1978 212 484 1578, 1979 678, 1980 380, 1981 1243 1244, 1982 138, 1983 240 444, 1984 290, 1985 150, 151 658 659 1025 1026 1648, 1987 282 1125, 1988 352, 1991 246 247 1122, 1992 1578 1579, 1993 3040 3041, 1994 258 263 265 267 1096 1097 1099 1101, 1995 1455, 1996 1490 1491 1492 2502, 1998 918 2031, 1999 741 743 1239 1341]

148 Čl. 105

149 Čl. 86 odst. 2

150 Viz nyní: čl. 139b.

2. zda upřednostňuje protinávrh oproti stávajícímu právu;
3. který z těchto dvou návrhů by měl vstoupit v platnost v případě, že lid a kantony preferují oba návrhy oproti stávajícímu právu.

² Absolutní většina se vypočte zvlášť pro každou otázku. Nezodpovězené otázky se neberou v úvahu.

³ Jsou-li jak lidová iniciativa, tak protinávrh přijaty, je rozhodující výsledek třetí otázky. Návrh, který v této otázce obdrží od lidu a kantonů větší počet hlasů, vstoupí v platnost.

...

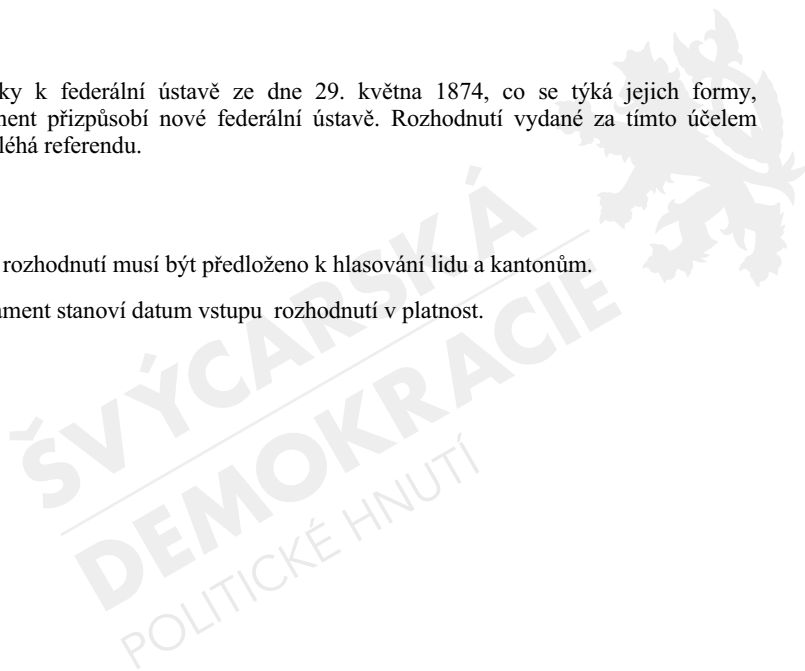
III

Dodatky k federální ústavě ze dne 29. května 1874, co se týká jejich formy, Parlament přizpůsobí nové federální ústavě. Rozhodnutí vydané za tímto účelem nepodléhá referendu.

IV

¹ Toto rozhodnutí musí být předloženo k hlasování lidu a kantonům.

² Parlament stanoví datum vstupu rozhodnutí v platnost.



Obsah

.....	Preambule
Hlava 1 Všeobecná ustanovení	
Švýcarská konfederace	Čl. 1
Cíle	Čl. 2
Kantony.....	Čl. 3
Národní jazyky	Čl. 4
Právní stát	Čl. 5
Subsidiarita	Čl. 5a
Individuální a společenská odpovědnost	Čl. 6
Hlava 2 Základní práva, občanství a sociální cíle	
Kapitola 1 Základní práva	
Lidská důstojnost	Čl. 7
Rovnost před zákonem	Čl. 8
Ochrana před svévolným jednáním a zásada dobré víry.....	Čl. 9
Právo na život a osobní svobodu	Čl. 10
Ochrana dětí a mladistvých	Čl. 11
Právo na pomoc v nouzi	Čl. 12
Právo na soukromí	Čl. 13
Právo uzavřít manželství a mít rodinu	Čl. 14
Svoboda víry a svědomí	Čl. 15
Svoboda projevu a přístupu k informacím	Čl. 16
Svoboda médií	Čl. 17
Svoboda používání jakýkoliv jazyk	Čl. 18
Právo na základní vzdělání	Čl. 19
Akademická svoboda	Čl. 20
Svoboda uměleckého projevu	Čl. 21
Svoboda shromažďování	Čl. 22
Svoboda sdružování	Čl. 23
Svoboda trvalého pobytu	Čl. 24
Ochrana proti vyhoštění, vydání a deportaci	Čl. 25
Ochrana soukromého vlastnictví	Čl. 26
Hospodářská svoboda	Čl. 27
Právo profesně se sdružovat	Čl. 28
Všeobecné procesní záruky.....	Čl. 29

Záruka přístupu k soudům	Čl. 29a
Soudní řízení	Čl. 30
Zbavení svobody	Čl. 31
Trestní řízení	Čl. 32
Petiční právo	Čl. 33
Politická práva	Čl. 34
Dodržování základních práv	Čl. 35
Omezení základních práv	Čl. 36

Kapitola 2 Občanství a politická práva

Občanství	Čl. 37
Nabývání a pozbývání občanství	Čl. 38
Výkon politických práv	Čl. 39
Švýcaři v zahraničí	Čl. 40

Kapitola 3 Sociální cíle

.....	Čl. 41
-------	--------

Hlava 3 Konfederace, kantony a obce

Kapitola 1 Vztahy mezi konfederací a kantony

Oddíl 1 Povinnosti konfederace a kantonů

Povinnosti konfederace	Čl. 42
Povinnosti kantonů	Čl. 43
Zásady pro přidělování a plnění funkcí státu	Čl. 43a

Oddíl 2 Spolupráce mezi konfederací a kantony

Zásady	Čl. 44
Účast na federálním rozhodování	Čl. 45
Provádění federálního práva	Čl. 46
Samospráva kantonů.....	Čl. 47
Dohody mezi kantony	Čl. 48
Prohlášení o všeobecné závaznosti dohod a požadavky na účast ..	Čl. 48a
Přednost a dodržování federálního práva	Čl. 49

Oddíl 3 Obce

.....	Čl. 50
-------	--------

Oddíl 4 Federální záruky

Ústavy kanton	Čl. 51
Ústavní pořádek	Čl. 52
Počet a území kantonů	Čl. 53

Kapitola 2 Pravomoci konfederace

Oddíl 1 Vztahy se zahraničím

Zahraníční věci	Čl. 54
Účast kantonů na rozhodování o zahraniční politice.....	Čl. 55
Vztahy kantonů a cizích států	Čl. 56

Oddíl 2 Bezpečnost, národní obrana, civilní obrana

Bezpečnost.....	Čl. 57
Armáda	Čl. 58
Vojenská služba a náhradní služba	Čl. 59
Uspořádání, výcvik a vybavení armády	Čl. 60
Civilní ochrana.....	Čl. 61

Oddíl 3 Vzdělání, výzkum a kultura

Švýcarský vzdělávací prostor	Čl. 61a
Školství	Čl. 62
Odborné vzdělávání	Čl. 63
Vysoké školy.....	Čl. 63a
Výzkum	Čl. 64
Vzdělávací kurzy	Čl. 64a
Statistika	Čl. 65
Příspěvky na vzdělávání	Čl. 66
Podpora dětí a mladistvých	Čl. 67
Hudební vzdělání	Čl. 67a
Sport	Čl. 68
Kultura	Čl. 69
Jazyky.....	Čl. 70
Kinematografie.....	Čl. 71
Církev a stát	Čl. 72

Oddíl 4 Prostředí a územní plánování

Udržitelný rozvoj	Čl. 73
Ochrana životního prostředí.....	Čl. 74
Územní plánování	Čl. 75
Státní pozemkové mapování	Čl. 75a
Nájemní a rekreační bydlení	Čl. 75b
Voda	Čl. 76
Lesy	Čl. 77
Ochrana přírodního a kulturního dědictví	Čl. 78
Rybaření a lov	Čl. 79
Ochrana zvířat	Čl. 80

Oddíl 5 Veřejně prospěšné stavby a veřejná doprava

Veřejně prospěšné stavby.....	Čl. 81
Veřejná doprava	Čl. 81a
Silniční doprava	Čl. 82
Silniční infrastruktura	Čl. 83
Tranzitní doprava přes Alpy.....	Čl. 84
Poplatek za těžká vozidla	Čl. 85
Poplatek za používání dálnic	Čl. 85a
Použití poplatků na náklady spojené se silniční dopravou.....	Čl. 86
Železnice a jiné způsoby přepravy.....	Čl. 87
Železniční infrastruktura	Čl. 87a
Použití poplatků na náklady spojené s leteckým provozem	Čl. 87b
Pěší, turistické a cyklistické stezky	Čl. 88

Oddíl 6 Energie a telekomunikace

Energetická politika.....	Čl. 89
Jaderná energie.....	Čl. 90
Přeprava energie	Čl. 91
Poštovní a telekomunikační služby	Čl. 92
Rádio a televize	Čl. 93

Oddíl 7 Hospodářství

Hospodářské zásady.....	Čl. 94
Odborné činnosti v soukromém sektoru.....	Čl. 95
Pravidla hospodářské soutěže	Čl. 96
Ochrana spotřebitele	Čl. 97
Banky a pojišťovací společnosti	Čl. 98
Měnová politika	Čl. 99
Podpora hospodářství	Čl. 100
Zahraniční hospodářská politika	Čl. 101
Federální zásobování	Čl. 102
Strukturální politika	Čl. 103
Zemědělství.....	Čl. 104
Bezpečnost potravin	Čl. 104a
Alkohol	Čl. 105
Hazardní hry	Čl. 106
Zbraně a válečný materiál.....	Čl. 107

Oddíl 8 Bydlení, zaměstnanost, sociální zabezpečení a zdraví

Výstavba bydlení a vlastnické bydlení	Čl. 108
Pronajímatel a nájemník	Čl. 109
Zaměstnanost	Čl. 110
Poskytování starobní, pozůstalostní a invalidní penze	Čl. 111
Starobní, pozůstalostní a invalidní pojištění	Čl. 112
Doplatky	Čl. 112a
Podpora začleňování invalidních osob	Čl. 112b
Podpora seniorů a zdravotně postižených osob	Čl. 112c
Zaměstnanecský penzijní systém	Čl. 113
Pojištění pro případ nezaměstnanosti	Čl. 114
Podpora osob v nouzi	Čl. 115
Přidavky na děti a pojištění pro případ mateřství.....	Čl. 116
Zdravotní a úrazové pojištění	Čl. 117
Základní lékařská péče	Čl. 117a
Ochrana zdraví	Čl. 118
Alternativní medicína	Čl. 118a
Výzkum na lidech	Čl. 118b
Lidská reprodukční medicína a lidské genetické inženýrství	Čl. 119
Transplantační medicína	Čl. 119a
Jiné než lidské genetické inženýrství	Čl. 120

Oddíl 9 Pobyt a trvalé usídlování se cizinců

Předpisy týkající se cizinců a azylu	Čl. 121
Kontrola imigrace	Čl. 121a

Oddíl 10 Občanské právo, trestní právo, váhy a míry

Občanské právo	Čl. 122
Trestní právo	Čl. 123
.....	Čl. 123a
Nepromlčitelnost práva stíhat a trestat za sexuální nebo pornografické trestné činy týkající se dětí v předpubertálním věku	Čl. 123b
Opatření týkající se sexuálních trestných činů na dětech a lidech neschopných odporu nebo úsudku	Čl. 123c
Podpora obětí	Čl. 124
Váhy a míry	Čl. 125

Kapitola 3 Finanční řád

Finanční řízení	Čl. 126
Zásady zdaňování	Čl. 127
Přímé daně	Čl. 128

Sjednocování daní	Čl. 129
Daň z přidané hodnoty*	Čl. 130
Zvláštní spotřební daň*	Čl. 131
Kolková a srážková daň	Čl. 132
Cla	Čl. 133
Výjimky z kantonálního a obecního zdanění	Čl. 134
Příjmové a nákladové vyrovnávání	Čl. 135

Hlava 4 Lidé a kantony

Kapitola 1 Všeobecná ustanovení

Politická práva.....	Čl. 136
Politické strany	Čl. 137

Kapitola 2 Iniciativa a referendum

Lidová iniciativa za úplnou revizi federální ústavy.....	Čl. 138
Lidová iniciativa za částečnou revizi federální ústav	Čl. 139
<i>Zrušeno</i>	Čl. 139a
Postup v případě hlasování o iniciativě s protinávrhem	Čl. 139b
Povinné referendum	Čl. 140
Volitelné referendum	Čl. 141
Provádění mezinárodních smluv	Čl. 141a
Nutná většina	Čl. 142

Hlava 5 Federální úřady

Kapitola 1 Všeobecná ustanovení

Způsobilost být volen	Čl. 143
Neslučitelnost funkcí	Čl. 144
Funkční období	Čl. 145
Odpovědnost konfederace	Čl. 146
Konzultační proces	Čl. 147

Kapitola 2 Parlament

Oddíl 1 Organizace

Postavení parlamentu	Čl. 148
Složení a volby do Poslanecké sněmovny	Čl. 149
Složení a volby do Senátu.....	Čl. 150
Jednání	Čl. 151
Předsednictví.....	Čl. 152
Parlamentní komise.....	Čl. 153

Parlamentní skupiny	Čl. 154
Parlamentní služby	Čl. 155

Oddíl 2 Procesní záležitosti

Oddělená jednání	Čl. 156
Společná jednání	Čl. 157
Veřejná jednání	Čl. 158
Usnášeníschopnost a nutná většina	Čl. 159
Právo předkládat iniciativy a návrhy	Čl. 160
Zákaz hlasování podle pokynů	Čl. 161
Imunita	Čl. 162

Oddíl 3 Pravomoci

Forma parlamentních právních předpisů	Čl. 163
Zákonodárství	Čl. 164
Zákonodárství v případě mimořádných událostí	Čl. 165
Zahraníční vztahy a mezinárodní smlouvy	Čl. 166
Rozpočet	Čl. 167
Volby	Čl. 168
Dohled	Čl. 169
Vyhodnocování účinnosti	Čl. 170
Úkoly Vlády	Čl. 171
Vztahy mezi konfederací a kantony	Čl. 172
Další povinnosti a pravomoci	Čl. 173

Kapitola 3 Vláda a Federální správa

Oddíl 1 Organizace a procesní záležitosti

Vláda	Čl. 174
Složení a volba	Čl. 175
Předsednictví	Čl. 176
Zásada kolegiality a rozdělení ministerstev	Čl. 177
Federální správa	Čl. 178
Federální kancelářství	Čl. 179

Oddíl 2 Pravomoci

Politika vlády	Čl. 180
Právo navrhovat právní předpisy	Čl. 181
Vydávání a provádění právních předpisů	Čl. 182
Finance	Čl. 183
Zahraníční vztahy	Čl. 184
Vnější a vnitřní bezpečnost	Čl. 185

Vztahy mezi konfederací a kantony	Čl. 186
Další povinnosti a pravomoci	Čl. 187

Kapitola 4 Nejvyšší federální soud a ostatní soudní orgány

Postavení Nejvyššího federálního soudu	Čl. 188
Oblast působnosti Nejvyššího federálního soudu	Čl. 189
Rozhodné právo	Čl. 190
Přístup k Nejvyššímu federálnímu soudu	Čl. 191
Ostatní federální soudní orgány.....	Čl. 191a
Kantonální soudní orgány.....	Čl. 191b
Nezávislost soudnictví	Čl. 191c

Hlava 6 Revize federální ústavy a přechodná ustanovení

Kapitola 1 Revize

Zásady	Čl. 192
Úplná revize	Čl. 193
Částečná revize	Čl. 194
Nabytí platnosti	Čl. 195

Kapitola 2 Přechodná ustanovení

Přechodná ustanovení federálního rozhodnutí ze dne 18. prosince 1998 o nové federální ústavě	Čl. 196
Přechodná ustanovení po přijetí federální ústavy ze dne 18. dubna 1999	Čl. 197

Závěrečná ustanovení federálního rozhodnutí ze dne 18. prosince 1998

Ústava Švýcarské konfederace

Vydalo hnutí Švýcarská demokracie, IČO 714 43 177, dat. schránka 34k8p6

Alšovo náměstí 691/4, 708 00 Ostrava, www.svycarska-demokracie.cz

www.facebook.com/svycarska-demokracie

Překlad z anglického originálu dostupného na <https://www.admin.ch/>

Přeložila překladatelská agentura Skřivánek s.r.o.

Na Dolinách 153/22, 147 00 Praha 4 - Podolí

Korektura překladu dle anglického, německého, francouzského a italského originálu dostupného na

<https://www.admin.ch/> Ing. Tomáš Raždík

Druhé vydání, vydáno v Praze, červen 2021

Kontaktní údaje:

Ing. Tomáš Raždík, Alšovo náměstí 691/4, 708 00 Ostrava; tel.: 732 300 395

Kombinovaný a doplněný překlad z anglického, německého, francouzského a italského jazyka.

Tento překlad byl vyhotoven k nekomerčnímu využití pro informativní účely.